

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO ZÁKLADNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

ZŠ a MŠ OSTRAVA-SVINOU

ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA
OSTRAVA – SVINOV

OBSAH	1
1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	2
2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	3
2.1 Velikost a úplnost školy	3
2.2 Vybavení školy	4
2.3 Charakteristika pedagogického sboru	6
2.4 Dlouhodobé projekty, mezinárodní spolupráce	7
2.5 Spolupráce s rodiči a jinými subjekty	8
3. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍCH OBLASTÍ	9
3.1 Zaměření školy	9
3.1.1 Pojetí školního vzdělávacího programu	9
3.1.2 Hlavní a dílčí cíle vzdělávacího programu	10
3.2 Výchovné a vzdělávací strategie	12
3.2.1 Klíčové kompetence – strategie naplňování	12
3.2.2 Společné postupy, uplatňované ve výuce i mimo výuku	13
3.3 Péče o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	15
3.4 Péče o talentované a mimořádně nadané žáky	15
3.5 Průřezová témata	16
4. UČEBNÍ PLÁN	33
4.1 Organizace výuky vzdělávacích oblastí a jednotlivých vzdělávacích oborů	33
4.2 Poznámky k učebnímu plánu	34
4.2.1 Řízení a organizace výuky	34
4.2.2 Stručná charakteristika vzdělávacích oblastí a oborů	35
4.2.3 Organizace výuky	40
5. VZDĚLÁVACÍ OBLASTI	43
Pouze pro interní potřeby školy	
6. HODNOCENÍ ŽÁKŮ A AUTOEVALUACE ŠKOLY	44
6.1 Pravidla hodnocení žáků	44
6.1.1 Závazné formy hodnocení	44
6.2 Autoevaluace školy	45

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název vzdělávacího programu: **Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání**

Název školy: **Základní škola a mateřská škola Ostrava - Svinov**

Adresa školy: **Bílovecká 10, 721 00 Ostrava - Svinov**

Ředitel školy: **Mgr. Zdeněk Ivančo**

Kontakty: telefon, fax : **+420 596 961 425**
e-mail: **zsamsovasvinov@atlas.cz**
web: **www.zsovasvinov.wz.cz/skola.htm**

Zřizovatel: **Statutární město Ostrava, Městský obvod Svinov**
Adresa: **Bílovecká 69, Ostrava - Svinov**

Kontakty: telefon: **+420 599 421 020**
fax: **+420 599 421 024**
e-mail: **posta@svinov.mmo.cz**
web: **www.svinov.cz**

IČ: **70 641 871**
RED-IZO: **600 144 925**

Koordinátor tvorby ŠVP pro 1. stupeň: **Mgr. Iveta Komorášová**
2. stupeň: **Ing. Eva Arazimová**

Platnost dokumentu od: **30. 8. 2006**

.....
Mgr. Zdeněk Ivančo
ředitel školy

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

2.1 VELIKOST A ÚPLNOST ŠKOLY

Základní škola a mateřská škola Ostrava-Svinov má pět budov. Tři budovy jsou ve školním roce 2005/06 využity jako mateřská škola s místem poskytovaného vzdělání a školských služeb, výdejna stravy na ulici Bílovecká 303, ulici Polanecká 92 a ulici Evžena Rošického 1082/22, vše v Ostravě-Svinově. Budovy Bílovecká 1 a Bílovecká 10 jsou využity jako základní škola a budova Bílovecká 10 navíc jako školní družina a školní jídelna.

Základní škola a mateřská škola Ostrava-Svinov vznikla sloučením Mateřské školy Ostrava-Svinov Evžena Rošického 1082/22, Mateřské školy Ostrava-Svinov, ul. Polanecká 92/4 a Mateřské školy Ostrava-Svinov, Bílovecká 303/26 s příspěvkovou organizací Základní škola Ostrava-Svinov, Bílovecká 10/7 na základě usnesení Zastupitelstva městského obvodu Svinov ze dne 30. 9. 2002. Příspěvková organizace Základní škola Ostrava-Svinov je právním nástupcem rozpočtové organizace Základní školy Ostrava-Svinov, která vznikla 1. 1. 1993 jako jedna z mála právních subjektů v této době na Ostravsku.

Budovy Základní školy a mateřské školy Ostrava-Svinov byly postaveny na přelomu 19. a 20. století. Jedině budova na ulici E. Rošického 1082/22 byla postavena v osmdesátých letech minulého století.

Významný byl pro Svinov r. 1912, kdy v budově Bílovecká 10 vznikla první česká měšťanská škola, která se stala jedinou českou školou v širokém okolí. Druhá světová válka zasáhla obě budovy základní školy. Po jejich opravě se v nich vyučovalo i směnné vyučování v padesátých a šedesátých letech. Svinov přestal být v r. 1957 samostatným, byl začleněn pod obvod Poruba. Opravy, které bylo nutno na budovách provést, se uskutečňovaly až se vznikem havarijních stavů. V závěrečném desetiletí minulého století, kdy se obnovila role samostatného městského obvodu Svinov, začala realizace oprav a rekonstrukcí budov ZŠ. V roce 1995-96 vzniká v budově podkrovní hudební sál, dochází k rekonstrukci sociálních zařízení v budově Bílovecká 10, došlo k propojení školní jídelny a školní družiny se starou budovou, byly provedeny dispoziční změny prostor, vzniká nový blok šaten žáků. Dochází také ke změně způsobu vytápění – z tuhých paliv na zemní plyn. Po povodni v r. 1997 došlo k dalším opravám škod způsobených tímto živlem. Bohužel areál tělocvičny Bílovecká 10 byl poškozen tak, že oprava by byla nerentabilní. Staví se nový areál, který je samostatně otevřen 20.12.2002, v den devadesátého výročí založení první měšťanské školy. V letech 2002-2004 dochází k opravě sociálních zařízení v budově Bílovecká 10 a nové učebny F-Ch. V roce 2002 je v rámci projektu INDOŠ otevřena nová učebna s připojením jedenácti počítačů na internet. Od poloviny devadesátých let je prováděna výměna židlí a lavic a postupně i dalšího nábytku splňujícího kritéria vyhlášky 108/2001 Sb. v platném znění. V roce 2005 došlo k opravě střechy a krovů budovy Bílovecká 1 a byla provedena 1. etapa rekonstrukce školní kuchyně a jídelny.

Vybraní ukazatelé				
Školní rok	Počet tříd ZŠ	Počet žáků ZŠ	Počet oddělení ŠD/poč. žáků	Přepočtený počet ped.prac.
2003/2004	16	324	3/71	22,23
2004/2005	14	305	3/72	19,85
2005/2006	13	294	3/66	18/68
2006/2007 předpoklad	13	300	4/75	19,00
2007/2008 předpoklad	14	315	4/80	20,00

Výstavba Jižních svahů-části Svinova pokračuje. Docházková vzdálenost z této lokality do budov stávající ZŠ je cca 2 km. Od školního roku 2006/07 bude zřízeno v budově E. Rošického 1082/22 odloučené pracoviště základní školy, kde budeme v prostorách určených v současné době k pronájmu zřizovat postupně každý rok jednu třídu tak, že naplníme do roku 2010/11 celý 1. stupeň. Mimo těchto učeben bude postupně zřízeno v této budově i odloučené pracoviště školní družiny a školní výdejna (jidelna). Výuka Tv bude zajišťována v tělocvičně v budově Bílovecká 10. Převoz dětí tam i zpět bude zajištěn autobusem. Převozu hradí ZŠ a MŠ Ostrava-Svinov.

Další prostor, který bude zastavěn v lokalitě Svinov, je oblast mezi ulicemi Stanislavského - Bílovecká a pak i prostor pole mezi ulicemi Dr. Grudy a Polská. Předpokládáme zvýšení počtu obyvatel Svinova a tím i žáků ZŠ a MŠ. Z této premisy vycházíme při opodstatněnosti počtu stávajících budov ZŠ a MŠ.

Výhledově dojde k výstavbě nové budovy MŠ na Bílovecké 303, nebo k jejímu přesunu do prostoru budovy Bílovecká 10. Stávající stav budovy Bílovecká 303 je velmi neutěšený a opravy v ní jsou nerentabilní. MŠ Polanecká 92 prochází už 3 roky procesem oprav a rekonstrukcí, jejichž završením bude výměna oken, venkovních dveří, oprav říms, střechy a zateplení celé budovy. U ostatních budov dojde k realizaci rekonstrukcí v souladu s „Energetickým auditem“ v celkové hodnotě cca 12 mil. Kč. Po této akci se zkvalitní životní prostředí i pohoda dětí a žáků v budovách. Kromě těchto akcí dojde ke druhé a třetí etapě oprav školní jídelny Bílovecká 10 v hodnotě cca 8 mil. Kč.

2.2 VYBAVENÍ ŠKOLY

Základní škola a mateřská škola Ostrava-Svinov je vybavena většinou standardně. V budovách ZŠ (Bílovecká 1 a 10) jsou 3 tělocvičny, z toho jeden gymnastický sál. Dvě jsou moderní a splňují všechny požadavky na vybavení pro ZŠ. V budově Bílovecká 1 je moderní podkrovní sál pro 80 posluchačů využíván pro školní kulturní akce ZŠ a MŠ. Budova Bílovecká 10 je vybavena vytápěným skleníkem, učebnou školních dílen, strojovnou, skladem, dále školní kuchyňkou a místností pro výuku šití – to vše slouží kvalitní výuce ve vzdělávací oblasti „Člověk a svět práce“. V uvedené budově je odborná učebna fyziky a chemie a odborná učebna přírodopisu a zeměpisu. Obě učebny jsou velmi dobře vybaveny pro výuku. Poloodborné učebny pro výuku jazyka anglického a hudební výchovy jsou využívány i jako běžné třídy. Výuka informačních a komunikačních technologií

je realizována v moderní podkrovní učebně na jedenácti počítačích pořízených v rámci projektu INDOŠ. Další učebnu výuky informačních a komunikačních technologií připravujeme zřídit v prostorách stávající sborovny, která je v současnosti minimálně využita. Osazení 12ti kvalitními počítači s připojením na internet zajistí možnost využití i v ostatních předmětech. Taktéž pro vzdělávací oblast Člověk a společnost hodláme vybudovat polo odbornou učebnu, vybavenou zčásti historickým nábytkem a vybavením z poloviny minulého století. Všechny učebny, včetně odborných, jsou vybaveny moderním nábytkem nejméně dvou velikostí splňujících požadavky ergonomie. Osvětlení všech učeben bylo rekonstruováno v souladu s požadavky vyhlášky 108/2001 Sb. v platném znění. Také rekonstrukce regulace topení v obou budovách zajišťuje tepelnou pohodu.

Školní jídelna, ve které se stravují žáci ZŠ, prošla částečnou modernizací, je vybavena zcela novým nábytkem a osvětlením. Kapacitně je zcela dostačující i školní kuchyně, která slouží zároveň jako vývařovna pro tři budovy mateřských školek ve Svinově, kde máme výdejny, a pro další neškolské subjekty.

Školní družina je v současné době v budově Bílovecká 10 prostorově dostatečná. Výhledově je nutné doplnit prostory vhodným nábytkem a provést rekonstrukci osvětlení.

Pro nové odloučené pracoviště na ul. E. Rošického 1082/22 je připravena k realizaci 1. etapa rekonstrukce pronajímaných částí. Od 1. 9. 2006 zde bude otevřena nejméně jedna třída a výdejna stravy. Vybavení splní hygienické vyhlášky a zákony. Po dohodě se zřizovatelem je počítáno ve druhé a třetí etapě s postupnou rekonstrukcí části objektu, kterou spravuje v současné době SMO-MO Svinov, na další 4 třídy. Za pět let tedy bude v budově na ulici E. Rošického 1082/22 mimo tři tříd MŠ také pět tříd ZŠ celého 1. stupně s kapacitou do 30ti žáků ve třídě, jedna třída školní družiny a výdejna stravy ve dvou směnách pro 130 žáků. Výuka tělesné výchovy bude realizována ve dvouhodinových celcích týdně v tělocvičně Bílovecká 10. Na tyto hodiny budou děti obousměrně přepravovány autobusem financovaným ZŠ a MŠ Ostrava-Svinov. Výuka plavání ve 2. a 3. roč. bude realizována v bazénu Ostrava-Poruba. Na pracovišti ZŠ E. Rošického 1082/22 bude zdravotně oslabeným žákům umožněno využít pod dozorem ped. pracovníků a doporučení lékaře dýchání na Frolově trenažéru.

Výuka v budovách škol bude doplněna také řadou zájmových kroužků dle zájmů dětí, žáků, a technických možností školy. Vybavení školních tělocvičen využívá řada tělovýchovných, dětských a mládežnických organizací. V nich pokračuje zapojení žáků naší školy do volnočasových iniciativ.

2.3 CHARAKTERISTIKA PEDAGOGICKÉHO SBORU (stav k 5/2006)

Zařazení	Kvalifikace	Aprobace	Praxe k 5/2006	Úvazek
Výchovný poradce, učitelka ZŠ	VŠB Ostrava	Dobývání ložisek	11,1	1,00
Učitelka ZŠ	PF Ostrava	Př, Tv	41,06	0,45
Učitelka ZŠ	PŠ pro NŠ	1.st. ZŠ	39,42	0,55
Učitelka ZŠ	PF Ostrava	1. st. ZŠ	21,15	0,77
Učitelka ZŠ	OU Ostrava	Ov, historie	2,77	1,00
Učitelka ZŠ	PF Ostrava	1. st. ZŠ	23,61	1,00
Učitelka ZŠ	PF Ostrava	F, Ch	19,59	1,00
Učitelka ZŠ	PF Ostrava	1. st. ZŠ	17,67	1,00
Zástupce ředitele, výchovný poradce	PF Ostrava	1. st., Hv	32,11	1,00
Učitelka ZŠ	PF Ostrava	Uč. VVP, Jr, On	16,01	1,00
Ředitel školy	PF Ostrava	F, ZPV	27,75	1,00
Učitelka ZŠ	OU Ostrava	Čj	5,68	1,00
Učitelka ZŠ	OU Ostrava	1. st. ZŠ	8,53	1,00
Učitelka ZŠ	OU Ostrava	1. st. ZŠ	16,25	1,00
Učitelka ZŠ	PŠ Havířov	Učitelství v MŠ	16,02	1,00
Učitel ZŠ	UK, teol. fakulta	náboženství	9,84	0,05
Učitelka ZŠ	Jan. kon. Ostrava	hudba	4,42	0,09
Učitelka ZŠ	PF Ostrava	1. st., Hv	37,75	0,09
Učitelka ZŠ	OU Ostrava	Z, Tv	0,42	1,00
Učitelka ZŠ	VŠB	Hlubin. dob. ložisek	9,75	1,00
Učitelka ZŠ	PF Ostrava	Čj, Rj	35,75	1,00
Učitelka ZŠ	PF Bánská Bystrica	1. st. ZŠ, Jr	33,42	0,68
Učitelka ZŠ	PF Ostrava	Jr, Z, Jč	13,76	1
ZŠ celkem				18,68
Učitelka MŠ	SPŠ Krnov	Učitelství MŠ	9,87	1,00
Učitelka MŠ	SPŠ Krnov	Učitelství MŠ	22,53	1,00
Učitelka MŠ	SPŠ Krnov	Učitelství MŠ	30,52	1,00
Učitelka MŠ	SPŠ Krnov	Učitelství MŠ	14,41	1,00
Učitelka MŠ	SPŠ Nový Jičín	Učitelství MŠ	37,75	1,00
Učitelka MŠ	SPŠ Nový Jičín	Učitelství MŠ	30,75	1,00
Učitelka MŠ	SPŠ Krnov	Učitelství MŠ	26,9	0,61
Učitelka MŠ	SPŠ Krnov	Učitelství MŠ	25,18	1,00
Zástupce ředitele pro předškolní vzdělávání	SPŠ Krnov	Učitelství MŠ	24,75	1,00
Učitelka MŠ	SPŠ Krnov	Učitelství MŠ	35,75	1,00
Učitelka MŠ	SPŠ Krnov	Učitelství MŠ	26,75	1,00
MŠ celkem				10,61
Ved. vychovatelka ŠD	SPŠ Krnov	vychovatelství	22,74	1,00
Vychovatelka ŠD	PŠ Ostrava	1. st. ZŠ	42,87	0,18
Vychovatelka ŠD	SPŠ Přerov	vychovatelství	10,01	1,00
ŠD celkem				2,18

2.4 DLOUHODOBÉ PROJEKTY, MEZINÁRODNÍ SPOLUPRÁCE

Škola spolupracuje s dalšími základními školami a mateřskými školami především z městských obvodů Polanka, Krásné Pole, Petřkovice a Poruba, středními školami, kde naši bývalí žáci studují a učí se. Spolupráce s Ostravskou univerzitou spočívá v umožnění pedagogické praxe posluchačům, jejich průzkumům a dotazníkům a v organizaci sportovních dnů pro naše žáky (odbor rekreologie).

Spolupráce s komisemi zřízenými zřizovatelem (kulturní, sportovní, pro občanské záležitosti atd.) patří dlouhodobě k velmi úspěšným. Vystoupení našich žáků na těchto akcích obohacuje obě strany. Také spolupráce s tělovýchovnými organizacemi působí kladně na výchovu dětí, zvláště ve využití volného času a prevenci negativních jevů.

Pro žáky naší školy je umožněna docházka do ZUŠ Ostrava-Svinov, která sídlí od 1.2.1992 v budově naší školy na Bílovecké 1. Máme společného zřizovatele, využíváme navzájem společné prostory a vybavení obou škol. Většina našich žáků je zapojena do oborů hudebních, výtvarných a pohybových. Ve škole dlouhodobě působí folklórní soubor Opavička, který sdružuje 46 členů ve dvou věkových skupinách. Pravidelně se zúčastňuje národních a krajských přehlídek a úspěšně tak reprezentuje školu a obec. Úzká spolupráce obou škol se projevuje také v dlouholetém společném vedení tří dětských pěveckých sborů – Zvoneček, Klíček a DPS Cantabo, z nichž posledně jmenovaný v uplynulých patnácti letech získal mnohá přední ocenění ve své kategorii jak v ČR, tak v zahraničí. Vystupoval v Itálii, Maďarsku, Německu, Švýcarsku, Rakousku, Polsku, na Slovensku. V současné době prochází sbor generační proměnou a vystupuje navíc s programem na území našeho kraje.

Vystoupení DPS v zahraničí i v ČR byla vždy spojena s návštěvou základních a středních škol doprovázejícími pedagogy, někdy i dětmi. Vzájemné poznání řízení škol a jejich činnosti byla především pro vedení a pedagogy inspirující.

Od r. 1999 jsme spolupracovali v rámci projektu EU Sokrates Comenius se školami:

- Grundschule „An der Elster“, Hoyerswerda, Německo
- Friedrich – Ebert-Mittelschule, Hoyerswerda, Německo
- Prywatna Szkoła Podstawowa „Szkoła jak Dom“, Katowice, Polsko

Výstupní produkty, do nichž byli zapojeni i žáci všech tří zemí, dokázaly neformálně projevovat kvalitu každé zúčastněné země a školy. Obrázky a texty našich dětí byly nejen použity při vydání společných publikací, ale i na výstavách ve městech, ve kterých sídlí uvedené školy. Dodnes používáme výkresy k trvalé výzdobě společných prostor ve škole.

Kvalitu společné práce ocenila Národní agentura programu Sokrates oceněním Evropskou cenou kvality „E QUALITY 2004“ udělenou našemu projektu. Takto byly oceněny pouze dvě základní školy v ČR v roce 2004.

Spolupráce školy po zapojení ČR do EU je směřována na nové státy. Připravujeme projekt s polskými školami:

- Gimnazium a Podstawowa szkoła, Gorzyce, Polsko
- ZŠ a MŠ, Skalité-Kudlov 781, Skalité, Slovensko

Obsahem bude v rámci projektu INTERREG rozvoj mikroregionu v oblasti vývoje „krajiny za školou“ – porovnání současného stavu s minulostí. Dalším pokračováním spolupráce bude v rámci projektu EU Sokrates Comenius projekt uvedených tří zemí, zabývající se pohledem žáků na začlenění tří zemí do společné Evropy.

2.5 SPOLUPRÁCE S RODIČI A JINÝMI SUBJEKTY

Zákonní zástupci jsou o průběhu vzdělávání a výuky žáků informováni průběžně na třídních schůzkách. První stupeň: 4x ročně, druhý stupeň: 1x třídní schůzky a 3x konzultační dny, kdy umožňujeme rodičům setkání se všemi vyučujícími. Dobrá komunikace se zákonnými zástupci je jedním z hlavních cílů školy a má na naší škole dlouholetou tradici. Řada rodičů a prarodičů je bývalými žáky školy. Stáváme se tak „rodinnou školou“ pro řadu generací bez ohledu na místo bydliště. Asi 20% dětí dojíždí do naší školy z jiných obvodů a obcí.

Velmi podstatné pro správnou realizaci školního vzdělávacího programu je právě vtažení zákonných zástupců do procesu vzdělávání svých dětí. Toho není možné dosáhnout bez kvalitní a vzájemné komunikace.

Dle zákona 561/2004 Sb. v platném znění byla ustanovena na naší škole Školská rada. Tento orgán je v naší škole tvořen dvěma zástupci zřizovatele, dvěma zákonnými zástupci a dvěma pedagogickými pracovníky školy. Školská rada navazuje na práci Rady školy, která pracovala v základní škole od r. 1996 a byla přínosem v oblastech výchovně-vzdělávacích, organizačních a technických.

3. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍCH OBLASTÍ

3.1 ZAMĚŘENÍ ŠKOLY

3.1.1 POJETÍ ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Základní vzdělávání musí být žákům školy užitečnou službou a má reflektovat i jejich očekávání a individuální potřeby. Takového cíle nelze dosáhnout, aniž by se změnilo tradiční chápání funkcí školy. Posláním školy v takovém případě nemůže být pouhé zprostředkování sumy vědomostí a zkoušení žáků z faktografických přehledů, ale jejich aktivní zapojení .

V našem pojetí je škola místem, které žáky motivuje a podporuje k aktivnímu učení se. A to nejen encyklopedickým vědomostem, ale pro život důležitým kompetencím učit se, řešit problémy a sociálním dovednostem. Charakter práce pak má v žácích mimo jiné podporovat pocit bezpečí, možnost pozitivního prožívání, získání zdravého sebevědomí, rozvíjení kritického myšlení a schopnost sebehodnocení .

Naši prvořadou ambicí je proměnit školu v prostředí, kde se dětem s velmi různorodými vzdělávacími potřebami dostává nejen kvalitní a kvalifikované vzdělávací péče, ale kde se současně cítí bezpečně a spokojeně. O podobnou proměnu školy se společně s rodiči našich žáků pokoušíme již druhou desítku let. Připojujeme se ke vzdělávacím trendům v Evropě a chceme rozvíjet u žáků kompetence, které jsou nezbytné pro život v Evropě v 21. století.

V rámci procesu vzdělávání se věnujeme mimo jiné následujícím kompetencím:

Učení

- být schopen vzít v úvahu zkušenost
- dávat věci do souvislostí
- organizovat svůj učební proces
- být schopen řešit problémy
- být zodpovědný za své učení

Objevování

- získávat informace z různých zdrojů a posoudit jejich věrohodnost
- zvažovat různé zdroje dat
- radit se s lidmi ze svého okolí
- konzultovat s experty
- vytvářet a pořádat dokumentaci

Myšlení a uvažování

- chápat kontinuitu minulosti a současnosti
- nahlížet aspekty rozvoje společnosti kriticky
- být schopen se vyrovnávat s nejistotou a komplexností situace
- účastnit se diskusí a vyjadřovat vlastní názor
- vnímat politický a ekonomický kontext při vzdělávání a práci
- hodnotit sociální chování související se zdravím, životním prostředím
- vnímat hodnoty umění, literatury atd.

Komunikace

- rozumět a domluvit se, číst a psát ve více jazycích
- být schopen prezentovat, mluvit na veřejnosti
- obhajovat a argumentovat vlastní názor

- naslouchat a brát v úvahu názory druhých
- vyjadřovat se písemnou formou
- rozumět grafům, diagramům a tabulkám

Kooperace

- být schopen spolupráce a práce v týmu
- činit rozhodnutí
- řešit konflikty
- posuzovat a hodnotit
- navazovat a udržovat kontakty

Práce

- vytvářet projekty
- brát na sebe zodpovědnost
- přispívat k práci skupiny a společnosti
- organizovat svou vlastní práci
- projevovat solidaritu
- ovládat matematické a modelové nástroje

Adaptace

- využívat informační a komunikační techniky
- být flexibilní při rychlých změnách
- nalézat nová řešení
- být houževnatý v případě obtíží

3.1.2 HLAVNÍ A DÍLČÍ CÍLE VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

Školní vzdělávací program základní školy má hlavní cíl připravit žáka školy k samostatnému začlenění do společnosti, kde projeví své znalosti a vědomosti v souladu s celospolečenskými normami.

Umožnit žákům osvojit si strategie a motivovat je pro celoživotní učení.

Podpora dětí k učení se:

- vybírat si a využívat vhodné způsoby, metody a strategie pro aktivní a efektivní učení
- vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívat v procesu učení a v praktickém životě
- využívat informační a komunikační prostředky a technologie

Podněcovat k tvořivému myšlení, logickému uvažování a ke schopnosti řešit problémy.

Podpora dětí k učení se:

- samostatně pozorovat a experimentovat, získané výsledky porovnávat, kriticky posuzovat a vyvozovat z nich závěry pro využití v budoucnosti
- uvádět věci a znalosti do souvislostí a na základě toho si vytvářet komplexnější pohled na přírodní a společenské jevy
- volit vhodné způsoby řešení úkolů, sledovat vlastní pokrok při zdolávání problémů, aplikovat osvědčené postupy při řešení obdobných nebo nových úkolů a situací
- vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci
- formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu
- naslouchat jiným a porozumět jim
- obhajovat vlastní názor vhodnou a kultivovanou argumentací

Připravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti.

Podpora dětí k učení se:

- mít sebevědomé vystupování, pozitivní představu o sobě samém, ale současně schopnost vcítit se do situací ostatních a respektovat jejich přesvědčení nebo názory
- řešit praktické problémy a životní situace na základě pochopení principů, jimiž se společnost řídí, znát svá práva i povinnosti
- schopnosti hodnotit výsledky vlastní činnosti i činnosti jiných

Vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě.

Podpora dětí k učení se:

- schopnosti ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot
- vcítit se do situací ostatních a respektovat jejich přesvědčení nebo názory

Učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní i sociální zdraví a být za ně odpovědný.

Podpora dětí k učení se:

- používat bezpečně materiály, nástroje a vybavení, dodržovat dohodnutá pravidla, povinnosti a závazky, rozhodovat se správně, zodpovědně a schopnosti ochrany vlastního zdraví i zdraví ostatních
- s ohledem na své zdraví i zdraví jiných
- dle svých možností poskytnout účinnou pomoc v situacích ohrožujících život a zdraví

Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.

Podpora dětí k učení se:

- spolupracovat ve skupině při řešení daného úkolu, podílet se na vytváření pravidel práce v týmu a na utváření příjemné atmosféry v týmu
- aktivně přispívat k diskusi, umět v diskusi obhajovat vlastní názor, ale i respektovat zkušenosti a názory jiných

Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi.

Podpora dětí k učení se:

- vnímat kulturní i historické dědictví jako významný fenomén
- být vnímavý k tradicím a kulturním hodnotám jiných

Pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

Podpora dětí k učení se:

- využívat znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost
- rozvíjet své podnikatelské myšlení, orientovat se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru, chápat podstatu, cíl a riziko podnikání

3.2 VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

3.2.1 KLÍČOVÉ KOMPETENCE – STRATEGIE NAPLŇOVÁNÍ

Klíčové kompetence představují souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti.

Smyslem a cílem vzdělávání je vybavit všechny žáky souborem klíčových kompetencí na úrovni, která je pro ně dosažitelná, a připravit je tak na další vzdělávání a uplatnění ve společnosti. Osvojování klíčových kompetencí je proces dlouhodobý a složitý, který má svůj počátek v předškolním vzdělávání, pokračuje v základním a středním vzdělávání a postupně se dotváří v dalším průběhu života. Osvojování klíčových kompetencí nelze tedy na úrovni základního vzdělávání považovat za ukončené, ale získané klíčové kompetence tvoří neopomenutelný základ přípravy žáka pro celoživotní učení, vstup do života a do pracovního procesu.

Klíčové kompetence nestojí vedle sebe izolovaně, různými způsoby se prolínají, jsou multifunkční, mají nadpředmětovou podobu a lze je získat vždy jen jako výsledek celkového procesu vzdělávání. Proto k jejich utváření a rozvíjení musí směřovat a přispívat veškerý vzdělávací obsah i aktivity a činnosti, které ve škole probíhají.

Ve vzdělávacím obsahu rámcových vzdělávacích programů je učivo chápáno jako prostředek k osvojení činnostně zaměřených očekávaných výstupů, které se postupně propojují a vytvářejí předpoklady k účinnému a komplexnímu využívání získaných schopností a dovedností na úrovni klíčových kompetencí.

V etapě základního vzdělávání jsou za klíčové považovány:

- **kompetence k učení**
- **kompetence k řešení problémů**
- **kompetence komunikativní**
- **kompetence sociální a personální**
- **kompetence občanské**
- **kompetence pracovní**

V celkovém pojetí vzdělávání na naší škole jsou převážně uplatňovány takové formy a metody práce s žáky, aby docházelo k rozvoji osobnosti jako celku, tudíž i kombinovaně k rozvoji všech klíčových kompetencí. Naplňování jednotlivých klíčových kompetencí ve vzdělávacím procesu žáků je možno izolovaně popsat následujícím způsobem.

Kompetence k učení rozvíjíme individuálně podle dané situace u každého žáka. Hlavními strategiemi jsou kooperativní učení, práce s chybou a rozvoj sebehodnocení žáků.

Kompetence k řešení problémů rozvíjíme zejména učením v souvislostech, to znamená, že neučíme izolovaná data jednotlivých oborů, ale u dětí vytváříme ucelený obraz světa. Žákům jsou předkládány takové úkoly, jejichž řešení vyžaduje znalosti z více oborů lidské činnosti, resp. vzdělávacích oblastí, a tudíž i více přístupů k řešení. Tyto kompetence rozvíjíme také využíváním co největšího množství zdrojů informací – prací s knihou, internetem, praktickými pokusy, vlastním výzkumem žáků.

Kompetence komunikativní rozvíjíme vytvářením dostatečného prostoru pro vyjadřování žáků při problémovém vyučování, při zpracovávání školních projektů z nejrůznějších oblastí a jejich výstupů.

Kompetence sociální a personální budujeme formami sociálního učení. Snažíme se děti zapojit do organizace činnosti školy. V rámci skupinového vyučování žáci přejímají různé role.

Kompetence občanské rozvíjíme hlavně učením sociálním, metodami sebepoznávání a seznamováním žáků s jejich právy, odpovědností a povinnostmi. Žáci jsou vedeni k tomu, aby respektovali národní, kulturní a historické tradice. Mimo jiné k tomuto je využívána spolupráce se školami v zahraničí.

Kompetence pracovní u žáků rozvíjíme opět formou projektové činnosti, skupinové a individuální práce. Důležitou cestou k uvědomění si důležitosti znalosti pracovních postupů a dovednosti používat pracovní nástroje v nejširším smyslu je hodnocení a sebehodnocení všech činností, které žáci provádějí.

3.2.2 SPOLEČNÉ POSTUPY ŠKOLY, UPLATŇOVANÉ VE VÝUCE I MIMO VÝUKU

K tomu, aby škola zajistila rozvoj klíčových kompetencí žáků, uplatňuje tyto společné postupy:

- využívání různých zdrojů informací, kompetence k učení, k řešení problémů, komunikativní např.:
- učitelé učí žáky pracovat s různými zdroji informací (tištěnými, elektronickými, apod.)
- žáci mají k dispozici školní knihovnu a mohou využívat školní počítače s připojením na internet i mimo výuku
- využívání nových vyučovacích metod a organizačních forem výuky, při kterých jsou vytvářeny vhodné podmínky pro rozvíjení klíčových kompetencí žáků (moderní pedagogické trendy, skupinová práce, dialog, projekty, integrace výukových oblastí atd.), kompetence komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní, např.:
- škola organizuje tematicky zaměřené projekty a exkurze, kde si žáci ověřují využitelnost školních poznatků v praxi
- spolupráce s rodiči a dalšími institucemi – školská rada, (skupinové aktivity, obec, pedagogicko-psychologická poradna, SRPŠ atd.), kompetence k řešení problémů, komunikativní, sociální a personální, občanské, pracovní, např.:
- žáci se účastní veřejných odborných i kulturních akcí, na kterých aktivně vystupují se svými příspěvky

Poskytování poradenských služeb ve škole

Poradenské služby zajišťují dva výchovní poradci, speciální pedagogové školy ve spolupráci s metodikem prevence, vedením školy, třídními učiteli a dalšími pedagogickými pracovníky.

Zaměření poradenských služeb:

- poradenství žákům v oblasti učebních postupů, stylů a strategií, poradenství rodičům žáka ve výchově a vzdělávání
- poradenství při školní neúspěšnosti, postupy řešení neprospěchu a podpora žáků ve zlepšení, prevence neúspěchu
- poradenství při řešení a prevenci sociálně patologických jevů – rodině a žákovi, postupy řešení ve spolupráci výchovného poradce a pedagogických pracovníků
- poradenství v obtížných životních situacích žákům, rodičům v souvislosti s výchovou dětí

- kariérové poradenství, volba školy
- poradenství při integraci žáka se speciálními vzdělávacími potřebami, včetně žáků z odlišného kulturního prostředí a žáků se sociálním znevýhodněním
- poradenství ke vzdělávání mimořádně nadaných žáků
- metodická podpora učitelů v psychologických a speciálně pedagogických dovednostech při pedagogické práci s žáky,
- poskytování informací o dalších službách poradenských zařízení a spolupráce s dalšími odbornými institucemi

Výchovný poradce realizuje konzultační hodiny pro rodiče podle rozvrhu a individuální potřeby žáků a rodičů.

Kariérové poradenství

Výchovný poradce poskytuje kariérové poradenství žákům a rodičům žáků, ve spolupráci s třídním učitelem a vedením školy zajišťuje organizaci přihlašování a přestupu k dalšímu vzdělávání. Ve vzdělávací oblasti „Člověk a svět práce“ probíhá rozvoj žáků vzhledem k jejich profesnímu zaměření, sebepoznání, orientaci ve světě práce. Ve spolupráci s poradenskými zařízeními je vytvářena nabídka diagnostiky k zaměření žáka s ohledem na další vzdělávání a povolání, k dispozici žákům jsou informační materiály o středním školství a trhu práce.

Prevence sociálně patologických jevů

Metodik prevence vytváří ve spolupráci s pedagogickým týmem „Minimální preventivní program“ pro daný školní rok. Koordinuje jeho realizaci. Součástí prevence jsou metody výuky - otevřený dialog a vstřícný vztah učitele a žáka, intenzivní komunikace s rodiči atd. Prevence probíhá i v rámci výuky jednotlivých vzdělávacích oborů i při realizaci průřezových témat.

Metodik a výchovný poradce jsou v kontaktu s oddělením péče o dítě příslušných úřadů městských částí, kurátory pro děti a mládež a sdruženími poskytujícími služby v této oblasti. Škola monitoruje rizika sociálně patologických jevů a při varovných signálech koordinuje postup výchovných poradců, svolává setkání s rodiči, konzultace s žáky a nabízí podporu a poradenství. Škola spolupracuje s dalšími organizacemi v oblasti prevence soc. pat. jevů, využívá vybrané programy.

Psychologická péče

Na třídní učitele a výchovného poradce školy se mohou žáci kdykoli ve škole obrátit a požádat ho o konzultaci a podporu v obtížných psychosociálních situacích. Výchovný poradce školy pomáhá s řešením konfliktů mezi žáky, podporuje optimální komunikaci mezi rodiči, učiteli a žáky. Podporuje rozvoj pozitivních vztahů a řešení konfliktů v rámci třídy. Nabízí individuální pohovory rodičům v případě psychosociální krize v souvislosti s výchovou, péčí o děti, vztahem mezi rodičem a dítětem. Poskytuje konzultace a podporu učitelům v práci s žákem s potížemi v učení, v chování, v sebepojetí, ve vztahu k učiteli, k druhým lidem. Podává informace o dalších subjektech zajišťujících psychologickou a sociální péči.

Speciálně pedagogická péče

Speciálně pedagogickou péči zajišťuje speciální pedagog školy ve spolupráci s třídními učiteli a dalšími pedagogickými pracovníky. Koordinuje sestavení individuálního vzdělávacího plánu ve spolupráci s učiteli a rodiči. Zprostředkovává další odbornou péči a diagnostiku ve spolupráci s poradenským pracovištěm. Speciálně pedagogická individuální a skupinová práce probíhá zpravidla ve třídě, nebo v učebně PC převážně mimo vyučovací

hodiny . Rozsah péče vychází z doporučení odborného pracoviště , z koncepce a podmínek školy . Speciální pedagog podporuje rozvoj žáka, poskytuje poradenství rodičům a metodickou podporu učitelům. U žáků s potřebou individuální asistence ve výuce bude škola usilovat o zajištění pedagogického asistenta, který spolupracuje se speciálním pedagogem, třídním učitelem a případně s dalšími vyučujícími při naplňování IVP.

Školní družina

Činnost školní družiny jako prvku zájmového vzdělávání je propojena ve velké míře s prací žáků při vyučování. Vychovatelé se seznámili s cíli školního vzdělávacího programu a aktivně se v rámci jednotlivých pracovních skupin zapojili do úprav tohoto programu. Školní družina vytváří každoroční plán práce reagující na aktuální potřeby mimoškolní práce v souladu se školním vzdělávacím programem .

Zotavovací pobyty žáků ve zdravotně příznivém prostředí a výjezdy do zahraničí

Do plánů činnosti jednotlivých ročníků jsou zapracovány společné zotavovací pobyty žáků, přednostně vždy celého ročníku, ve zdravotně příznivém prostředí. Tyto výjezdy jsou realizovány podle vnitřní směrnice školy a jejich cílem je naplnění těch očekávaných výstupů jednotlivých vzdělávacích oblastí, které je přirozené realizovat ve volné přírodě. Jde například o různá pozorování a určování přírodnin, topografické měření ,ochrana osob za mimořádných situací apod.

Výjezdy do zahraničí jsou realizovány do partnerských škol v rámci mezinárodních projektů a vystoupení DPS Cantábo Svinov.cz v cizině. Účelem je obohacení zdrojů informací pro žáky z jednotlivých regionů Evropy.

Zájmové kroužky

Škola nabízí jako doplňkovou činnost volnočasové aktivity pro žáky v rámci činnosti cca 15 kroužků se zaměřením na sport, kulturu, umění a turistiku. Kroužky jsou organizovány podle zájmu žáků a jejich zákonných zástupců vždy nejméně v pololetním cyklu.

3.3 PÉČE O ŽÁKY SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Škola je otevřená žákům se zdravotním postižením, zdravotním a sociálním znevýhodněním i žákům talentovaným, žákům s mimořádným nadáním. Speciální pedagog ve spolupráci s třídním učitelem zjišťuje vzdělávací potřeby žáků a ve spolupráci s poradenským zařízením zajišťuje odbornou diagnostiku. Na základě diagnostiky jsou konzultovány, plánovány a využívány vhodné metody a organizační postupy výuky. Žáci se zdravotním postižením i žáci mimořádně nadaní jsou integrováni v rámci běžných tříd. Na základě odborného posudku poradenského pracoviště speciální pedagog, třídní učitel a další pedagogičtí pracovníci ve spolupráci se zákonnými zástupci žáka vytváří a realizují individuální vzdělávací plán (IVP). Struktura IVP vychází z platné právní úpravy, je doplněna v případě potřeby dohodou o formě podílu žáka a spolupráce se zákonnými zástupci.

3.4 PÉČE O TALENTOVANÉ A MIMOŘÁDNĚ NADANÉ ŽÁKY

Škola vyhledává a rozvíjí talent a mimořádné nadání žáků. Při zjišťování mimořádného nadání žáků spolupracuje s poradenským pracovištěm a na základě závěrů odborného vyšetření sestavuje a realizuje IVP se strukturou dle právní úpravy. Mimořádně nadaní žáci mohou být přeřazeni do vyššího ročníku na základě komisionální zkoušky.

V rámci výuky je zařazována práce v diferencovaných skupinách podle nadání žáka. Pro nadaného žáka učitel připravuje a zadává školní práci, která odpovídá a rozvíjí úroveň

jeho dovedností v oblasti jeho nadání. Nadání žáci individuálně nebo skupinově navštěvují vybrané bloky výuky ve vyšším ročníku. Případně jsou vytvářeny skupiny žáků s talentem pro určitou výukovou oblast napříč ročníku.

3.5. PRŮŘEZOVÁ TÉMATA

Průřezová témata reprezentují v RVP ZV okruhy aktuálních problémů současného světa a stávají se významnou a nedílnou součástí základního vzdělávání. Jsou důležitým formativním prvkem základního vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.

Všechna průřezová témata mají jednotné zpracování. Obsahují **charakteristiku průřezového tématu**, v níž je zdůrazněn význam a postavení průřezového tématu v základním vzdělávání. Dále je vyjádřen vztah ke vzdělávacím oblastem a **přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka** jak v oblasti vědomostí, dovedností a schopností, tak v oblasti postojů a hodnot. Obsah průřezových témat doporučený pro základní vzdělávání je rozpracován do **tematických okruhů** (v textu tučným písmem). Každý tematický okruh obsahuje nabídku **témat** (činností, námětů). Výběr témat a způsob jejich zpracování v učebních osnovách je v kompetenci školy.

Tematické okruhy průřezových témat procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích obsahů oborů. Tím přispívají ke komplexnosti vzdělávání žáků a pozitivně ovlivňují proces utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků. Žáci dostávají možnost utvářet si integrovaný pohled na danou problematiku a uplatňovat širší spektrum dovedností.

Průřezová témata tvoří **povinnou součást základního vzdělávání**. Škola musí do vzdělávání na 1. stupni i na 2. stupni zařadit všechna průřezová témata uvedená v RVP ZV. Všechna průřezová témata však nemusí být zastoupena v každém ročníku. V průběhu základního vzdělávání je povinností školy nabídnout žákům postupně všechny tematické okruhy jednotlivých průřezových témat, jejich rozsah a způsob realizace stanovuje ŠVP. Průřezová témata je možné využít jako integrativní součást vzdělávacího obsahu vyučovacího předmětu nebo v podobě samostatných předmětů, projektů, seminářů, kurzů apod.

Podmínkou účinnosti průřezových témat je jejich propojenost se vzdělávacím obsahem konkrétních vyučovacích předmětů a s obsahem dalších činností žáků realizovaných ve škole i mimo školu.

V etapě základního vzdělávání jsou vymezena tato průřezová témata:

- **osobnostní a sociální výchova**
- **výchova demokratického občana**
- **výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech**
- **multikulturní výchova**
- **environmentální výchova**
- **mediální výchova**

OSOBNOSTNÍ A SOCIÁLNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma **Osobnostní a sociální výchova** v základním vzdělávání akcentuje formativní prvky, orientuje se na subjekt i objekt, je praktické a má každodenní využití v běžném životě. Reflektuje osobnost žáka, jeho individuální potřeby i zvláštnosti. Jeho smyslem je pomáhat každému žákovi utvářet praktické životní dovednosti.

Specifikou Osobnostní a sociální výchovy je, že se učivem stává sám žák, stává se jím konkrétní žakovská skupina a stávají se jím více či méně běžné situace každodenního života. Jejím smyslem je pomáhat každému žákovi hledat vlastní cestu k životní spokojenosti založené na dobrých vztazích k sobě samému i k dalším lidem a světu.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- vede k porozumění sobě samému a druhým
- napomáhá k zvládnutí vlastního chování
- přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů ve třídě i mimo ni
- rozvíjí základní dovednosti dobré komunikace a k tomu příslušné vědomosti
- utváří a rozvíjí základní dovednosti pro spolupráci
- umožňuje získat základní sociální dovednosti pro řešení složitých situací (např. konfliktů)
- formuje studijní dovednosti
- podporuje dovednosti a přináší vědomosti týkající se duševní hygieny

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá k utváření pozitivního (nezraňujícího) postoje k sobě samému a k druhým
- vede k uvědomování si hodnoty spolupráce a pomoci
- vede k uvědomování si hodnoty různosti lidí, názorů, přístupů k řešení problémů
- přispívá k uvědomování mravních rozměrů různých způsobů lidského chování
- napomáhá primární prevenci sociálně patologických jevů a škodlivých způsobů chování
-

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy osobnostní a sociální výchovy jsou členěny do tří částí, které jsou zaměřeny na osobnostní, sociální a mravní rozvoj. Pro jejich realizaci je užitečné zařazovat do výuky ta témata, která reflektují aktuální potřeby žáků, popřípadě vycházejí ze vzájemné domluvy s nimi. Všechna uvedená témata se uskutečňují prakticky, prostřednictvím vhodných her, cvičení, modelových situací a příslušných diskusí.

Vzhledem k tomu, že se jedná o živá setkání dotýkající se osobní existence, je třeba počítat s tím, že na různé věci budou mít žáci různé názory, že se může objevit odmítání témat či technik, ostych, případně, že některé hry tzv. "nevyjdou". Právě tyto okamžiky však bývají v Osobnostní a sociální výchově velmi užitečné, neboť nabízejí příležitost k přemýšlení o tom, co se děje.

Osobnostní rozvoj

- **Rozvoj schopností poznávání** - cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění; cvičení dovedností zapamatování, řešení problémů; dovednosti pro učení a studium
- **Sebepoznání a sebepojetí** - já jako zdroj informací o sobě; druhí jako zdroj informací o mně; moje tělo, moje psychika (temperament, postoje, hodnoty); co o sobě vím

a co ne; jak se promítá mé já v mém chování; můj vztah ke mně samé/mu; moje učení; moje vztahy k druhým lidem; zdravé a vyrovnané sebepojetí

- **Seberegulace a sebeorganizace** - cvičení sebekontroly, sebeovládání - regulace vlastního jednání i prožívání, vůle; organizace vlastního času, plánování učení a studia; stanovování osobních cílů a kroků k jejich dosažení
- **Psychohygienu** - dovednosti pro pozitivní naladění mysli a dobrý vztah k sobě samému; sociální dovednosti pro předcházení stresům v mezilidských vztazích; dobrá organizace času; dovednosti zvládání stresových situací (rozumové zpracování problému, uvolnění-relaxace, efektivní komunikace atd.); hledání pomoci při potížích
- **Kreativita** - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity (pružnosti nápadů, originality, schopnosti vidět věci jinak, citlivosti, schopnosti "dotahovat" nápady do reality), tvořivost v mezilidských vztazích

Sociální rozvoj

- **Poznávání lidí** - vzájemné poznávání se ve skupině/třídě; rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech; chyby při poznávání lidí
- **Mezilidské vztahy** - péče o dobré vztahy; chování podporující dobré vztahy, empatie a pohled na svět očima druhého, respektování, podpora, pomoc; lidská práva jako regulativ vztahů; vztahy a naše skupina/třída (práce s přirozenou dynamikou dané třídy jako sociální skupiny)
- **Komunikace** - řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků; cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání; dovednosti pro sdělování verbální i neverbální (technika řeči, výraz řeči, cvičení v neverbálním sdělování); specifické komunikační dovednosti (monologické formy - vstup do tématu „rétorika“); dialog (vedení dialogu, jeho pravidla a řízení, typy dialogů); komunikace v různých situacích (informování, odmítání, omluva, pozdrav, prosba, přesvědčování, řešení konfliktů, vyjednávání, vysvětlování, žádost apod.); efektivní strategie: asertivní komunikace, dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, otevřená a pozitivní komunikace; pravda, lež a předstírání v komunikaci
- **Kooperace a kompetice** - rozvoj individuálních dovedností pro kooperaci (seberegulace v situaci nesouhlasu, odporu apod., dovednost odstoupit od vlastního nápadu, dovednost navazovat na druhé a rozvíjet vlastní linku jejich myšlenky, pozitivní myšlení apod.); rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci (jasná a respektující komunikace, řešení konfliktů, podřízení se, vedení a organizování práce skupiny); rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládání situací soutěže, konkurence

Morální rozvoj

- **Řešení problémů a rozhodovací dovednosti** - dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí - problémy v mezilidských vztazích, zvládání učebních problémů vázaných na látku předmětů, problémy v seberegulaci
- **Hodnoty, postoje, praktická etika** - analýzy vlastních i cizích postojů a hodnot a jejich projevů v chování lidí; vytváření povědomí o kvalitách typu odpovědnost, spolehlivost, spravedlivost, respektování atd.; pomáhající a prosociální chování (člověk neočekává protislužbu); dovednosti **rozhodování v eticky problematických situacích všedního dne**

VÝCHOVA DEMOKRATICKÉHO OBČANA

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma **Výchova demokratického občana** má mezioborový a multikulturní charakter. V obecné rovině představuje syntézu hodnot, a to spravedlnosti, tolerance a odpovědnosti, v konkrétní rovině pak především rozvoj kritického myšlení, vědomí svých práv a povinností a porozumění demokratickému uspořádání společnosti a demokratickým způsobům řešení konfliktů a problémů.

Výchova demokratického občana má vybavit žáka základní úrovni občanské gramotnosti. Ta vyjadřuje způsobilost orientovat se ve složitostech, problémech a konfliktech otevřené, demokratické a pluralitní společnosti. Její získání má umožnit žákovi konstruktivně řešit problémy se zachováním své lidské důstojnosti, respektem k druhým, ohledem na zájem celku, s vědomím svých práv a povinností, svobod a odpovědností, s uplatňováním zásad slušné komunikace a demokratických způsobů řešení.

Průřezové téma v základním vzdělávání využívá ke své realizaci nejen tematických okruhů, ale i zkušeností a prožitků žáků, kdy celkové klima školy (vztahy mezi všemi subjekty vzdělávání založené na spolupráci, partnerství, dialogu a respektu) vytváří demokratickou atmosféru třídy, sloužící jako „laboratoř demokracie“. V ní jsou žáci více motivováni k uplatňování svých názorů v diskusích a k možnosti demokraticky se podílet na rozhodnutích celku, společenství, komunity. Zároveň si sami na sobě mohou ověřit nejen význam dodržování pravidel, eventuálně v zájmu spravedlnosti se podílet na vytváření pravidel nových, ale i to, jak je důležité se o udržování demokracie starat, protože překročení hranice k anarchii či naopak k despotismu je neustále přítomným nebezpečím. Tato zkušenost pak rozvíjí schopnost kritického myšlení.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- vede k aktivnímu postoji v obhajování a dodržování lidských práv a svobod
- vede k pochopení významu řádu, pravidel a zákonů pro fungování společnosti
- umožňuje participovat na rozhodnutích celku s vědomím vlastní odpovědnosti za tato rozhodnutí a s vědomím jejich důsledků
- rozvíjí a podporuje komunikativní, formulační, argumentační, dialogické a prezentační schopnosti a dovednosti
- prohlubuje empatii, schopnost aktivního naslouchání a spravedlivého posuzování
- vede k uvažování o problémech v širších souvislostech a ke kritickému myšlení

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- vede k otevřenému, aktivnímu, zainteresovanému postoji v životě
- vychovává k úctě k zákonu
- rozvíjí disciplinovanost a sebekritiku
- učí sebeúctě a sebedůvěře, samostatnosti a angažovanosti
- přispívá k utváření hodnot, jako je spravedlnost, svoboda, solidarita, tolerance a odpovědnost
- rozvíjí a podporuje schopnost zaujetí vlastního stanoviska v pluralitě názorů
- motivuje k ohleduplnosti a ochotě pomáhat zejména slabším
- umožňuje posuzovat a hodnotit společenské jevy, procesy, události a problémy z různých úhlů pohledu (lokální, národní, evropská, globální dimenze)
- vede k respektování kulturních, etnických a jiných odlišností
- vede k asertivnímu jednání a ke schopnosti kompromisu

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy průřezového tématu jsou zaměřeny na utváření a rozvíjení demokratických vědomostí, dovedností a postojů potřebných pro aktivní účast žáků - budoucích dospělých občanů - v životě demokratické společnosti. Při jejich realizaci je užitečné vycházet z reálných životních situací a doporučené obsahy tematických okruhů co nejvíce vztahovat k životní zkušenosti žáků.

- **Občanská společnost a škola** - škola jako model otevřeného partnerství a demokratického společenství, demokratická atmosféra a demokratické vztahy ve škole; způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy (význam aktivního zapojení žáků do žákovské samosprávy - žákovských rad či parlamentů); formy participace žáků na životě místní komunity; spolupráce školy se správními orgány a institucemi v obci
- **Občan, občanská společnost a stát** - občan jako odpovědný člen společnosti (jeho práva a povinnosti, schopnost je aktivně uplatňovat, přijímat odpovědnost za své postoje a činy, angažovat se a být zainteresovaný na zájmu celku); Listina základních práv a svobod, práva a povinnosti občana; úloha občana v demokratické společnosti; základní principy a hodnoty demokratického politického systému (právo, spravedlnost, diferenciaci, různorodost); principy soužití s minoritami (vztah k jinému, respekt k identitám, vzájemná komunikace a spolupráce, příčiny nedorozumění a zdroje konfliktů)
- **Formy participace občanů v politickém životě** - volební systémy a demokratické volby a politika (parlamentní, krajské a komunální volby); obec jako základní jednotka samosprávy státu; společenské organizace a hnutí
- **Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování** - demokracie jako protiváha diktatury a anarchie; principy demokracie; základní kategorie fungování demokracie (spravedlnost, řád, norma, zákon, právo, morálka); význam Ústavy jako základního zákona země; demokratické způsoby řešení konfliktů a problémů v osobním životě i ve společnosti

VÝCHOVA K MYŠLENÍ V EVROPSKÝCH A GLOBÁLNÍCH SOUVISLOSTECH

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech akcentuje ve vzdělávání evropskou dimenzi, která podporuje globální myšlení a mezinárodní porozumění a jako princip prostupuje celým základním vzděláváním. Podstatnou součástí evropské dimenze je výchova budoucích evropských občanů jako zodpovědných a tvořivých osobností, v dospělosti schopných mobility a flexibility v občanské a pracovní sféře i v osobním životě. Rozvíjí vědomí evropské identity při respektování identity národní. Otevírá žákům širší horizonty poznání a perspektivy života v evropském a mezinárodním prostoru a seznamuje je s možnostmi, které jim tento prostor poskytuje.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech prolíná všemi vzdělávacími oblastmi, integruje a prohlubuje poznatky a umožňuje uplatnit dovednosti, které si žáci osvojili v jednotlivých vzdělávacích oborech. Podporuje ve vědomí a jednání žáků tradiční evropské hodnoty, k nimž patří humanismus, svobodná lidská vůle, morálka, uplatňování práva a osobní zodpovědnost spolu s racionálním uvažováním, kritickým myšlením a tvořivostí.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- rozvíjí a integruje základní vědomosti potřebné pro porozumění sociálním a kulturním odlišnostem mezi národy
- prohlubuje porozumění vlivu kulturních, ideologických a sociopolitických rozdílů na vznik a řešení globálních problémů v jejich vzájemných souvislostech
- prohlubuje základní vědomosti nezbytné pro pochopení struktury a funkcí mezinárodních a nevládních organizací, jejich vlivu na řešení globálních i lokálních problémů v oblasti humanitární, politické, sociální, ekonomické, kulturní a dodržování lidských práv
- rozvíjí schopnost srovnávat projevy kultury v evropském a globálním kontextu, nacházet společné znaky a odlišnosti a hodnotit je v širších souvislostech
- rozšiřuje a prohlubuje dovednosti potřebné pro orientaci v evropském prostředí, seberealizaci a řešení reálných situací v otevřeném evropském prostoru
- prohlubuje vědomosti potřebné k pochopení souvislostí evropských kořenů a kontinuity evropského vývoje a podstaty evropského integračního procesu
- vede k pochopení významu společných politik a institucí Evropské unie; seznamuje s dopadem jejich činnosti na osobní i občanský život jednotlivce i s možnostmi jejich zpětného ovlivňování a využívání
- vede k poznání a pochopení života a díla významných Evropanů a iniciuje zájem žáků o osobnostní vzory
- rozvíjí schopnost racionálně uvažovat, projevovat a korigovat emocionální zaujetí v situacích motivujících k setkávání, srovnávání a hledání společných evropských perspektiv

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá překonávat stereotypy a předsudky
- obohacuje pohledy žáka na sebe sama z hlediska otevřených životních perspektiv rozšířených o možnosti volby v evropské a mezinárodní dimenzi
- kultivuje postoje k Evropě jako širší vlasti a ke světu jako globálnímu prostředí života
- utváří pozitivní postoje k jinakosti a kulturní rozmanitosti
- podporuje pozitivní postoje k tradičním evropským hodnotám
- upevňuje osvojování vzorců chování evropského občana a smysl pro zodpovědnost

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy průřezového tématu podněcují zájem žáků o Evropu a svět a zprostředkovávají jim poznání Evropy a světa jako uspořádaného prostředí, měnícího se v čase, v němž se lidé setkávají, společně řeší problémy a utvářejí svůj život. Prostřednictvím tematických okruhů si žáci zpřesňují obraz Evropy, uvědomují si souvislosti řešení běžných situací občana s globálními problémy a možnosti utváření své vlastní životní perspektivy v evropském a globálním prostoru.

- **Evropa a svět nás zajímá** - rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa; místa, události a artefakty v blízkém okolí mající vztah k Evropě a světu; naši sousedé v Evropě; život dětí v jiných zemích; lidová slovesnost, zvyky a tradice národů Evropy
- **Objevujeme Evropu a svět** - naše vlast a Evropa; evropské krajiny; Evropa a svět; mezinárodní setkávání; státní a evropské symboly; Den Evropy; život Evropanů a styl života v evropských rodinách; životní styl a vzdělávání mladých Evropanů

- **Jsme Evropané** - kořeny a zdroje evropské civilizace; klíčové mezníky evropské historie; Evropská integrace; instituce Evropské unie a jejich fungování; čtyři svobody a jejich dopad na život jedince; co Evropu spojuje a co ji rozděluje; mezinárodní organizace a jejich příspěvek k řešení problémů dětí a mládeže

MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Multikulturní výchova v základním vzdělávání umožňuje žákům seznamovat se s rozmanitostí různých kultur, jejich tradicemi a hodnotami. Na pozadí této rozmanitosti si pak žáci mohou lépe uvědomovat i svoji vlastní kulturní identitu, tradice a hodnoty.

Multikulturní výchova zprostředkovává poznání vlastního kulturního zakotvení a porozumění odlišným kulturám. Rozvíjí smysl pro spravedlnost, solidaritu a toleranci, vede k chápání a respektování neustále se zvyšující sociokulturní rozmanitosti. U menšinového etnika rozvíjí jeho kulturní specifika a současně poznávání kultury celé společnosti, majoritní většinu seznamuje se základními specifiky ostatních národností žijících ve společném státě, u obou skupin pak pomáhá nacházet styčné body pro vzájemné respektování, společné aktivity a spolupráci.

Multikulturní výchova se hluboce dotýká i mezilidských vztahů ve škole, vztahů mezi učiteli a žáky, mezi žáky navzájem, mezi školou a rodinou, mezi školou a místní komunitou. Škola jako prostředí, v němž se setkávají žáci z nejrůznějšího sociálního a kulturního zázemí, by měla zabezpečit takové klima, kde se budou všichni cítit rovnoprávně, kde budou v majoritní kultuře úspěšní i žáci minorit a žáci majority budou poznávat kulturu svých spolužáků - příslušníků minorit. Tím přispívá k vzájemnému poznávání obou skupin, ke vzájemné toleranci, k odstraňování nepřátelství a předsudků vůči „nepoznanému“.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- poskytuje žákům základní znalosti o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti
- rozvíjí dovednost orientovat se v pluralitní společnosti a využívat interkulturních kontaktů k obohacení sebe i druhých
- učí žáky komunikovat a žít ve skupině s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, uplatňovat svá práva a respektovat práva druhých, chápat a tolerovat odlišné zájmy, názory i schopnosti druhých
- učí přijmout druhého jako jedince se stejnými právy, uvědomovat si, že všechny etnické skupiny a všechny kultury jsou rovnocenné a žádná není nadřazena jiné
- rozvíjí schopnost poznávat a tolerovat odlišnosti jiných národnostních, etnických, náboženských, sociálních skupin a spolupracovat s příslušníky odlišných sociokulturních skupin
- rozvíjí dovednost rozpoznat projevy rasové nesnášenlivosti a napomáhá prevenci vzniku xenofobie
- učí žáky uvědomovat si možné dopady svých verbálních i neverbálních projevů a připravenosti nést odpovědnost za své jednání,
- poskytuje znalost některých základních pojmů multikulturní terminologie: kultura, etnikum, identita, diskriminace, xenofobie, rasismus, národnost, netolerance aj.

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- pomáhá žákům prostřednictvím informací vytvářet postoje tolerance a respektu k odlišným sociokulturním skupinám, reflektovat zázemí příslušníků ostatních sociokulturních skupin a uznávat je
- napomáhá žákům uvědomit si vlastní identitu, být sám sebou, reflektovat vlastní sociokulturní zázemí
- stimuluje, ovlivňuje a koriguje jednání a hodnotový systém žáků, učí je vnímat odlišnost jako příležitost k obohacení, nikoli jako zdroj konfliktu
- pomáhá uvědomovat si neslučitelnost rasové (náboženské či jiné) intolerance s principy života v demokratické společnosti
- vede k angažovanosti při potírání projevů intolerance, xenofobie, diskriminace a rasismu
- učí vnímat sebe sama jako občana, který se aktivně spolupodílí na utváření vztahu společnosti k minoritním skupinám

Tematické okruhy průřezového tématu

Tematické okruhy Multikulturní výchovy vycházejí z aktuální situace ve škole, reflektují aktuální dění v místě školy, současnou situaci ve společnosti. Výběr a realizace daného tematického okruhu, popř. tématu může být významně ovlivněn vzájemnou dohodou učitelů, učitelů a žáků, učitelů a rodičů apod.

- **Kulturní diference** - jedinečnost každého člověka a jeho individuální zvláštnosti; člověk jako nedílná jednota tělesné i duševní stránky, ale i jako součást etnika; poznávání vlastního kulturního zakotvení; respektování zvláštností různých etnik (zejména cizinců nebo příslušníků etnik žijících v místě školy); základní problémy sociokulturních rozdílů v České republice a v Evropě
- **Lidské vztahy** - právo všech lidí žít společně a podílet se na spolupráci; udržovat tolerantní vztahy a rozvíjet spolupráci s jinými lidmi, bez ohledu na jejich kulturní, sociální, náboženské, zájmové nebo generační příslušnost; vztahy mezi kulturami (vzájemné obohacování různých kultur, ale i konflikty vyplývající z jejich rozdílnosti); předsudky a vžitá stereotypy (příčiny a důsledky diskriminace); důležitost integrace jedince v rodinných, vrstevnických a profesních vztazích; uplatňování principu slušného chování (základní morální normy); význam kvality mezilidských vztahů pro harmonický rozvoj osobnosti; tolerance, empatie, umět se vžít do role druhého; lidská solidarita, osobní příspěvek k zapojení žáků z odlišného kulturního prostředí do kolektivu třídy
- **Etnický původ** - rovnocennost všech etnických skupin a kultur; odlišnost lidí, ale i jejich vzájemná rovnost; postavení národnostních menšin; základní informace o různých etnických a kulturních skupinách žijících v české a evropské společnosti; různé způsoby života, odlišné myšlení a vnímání světa; projevy rasové nesnášenlivosti - jejich rozpoznávání a důvody vzniku
- **Multikulturalita** - multikulturalita současného světa a předpokládaný vývoj v budoucnosti; multikulturalita jako prostředek vzájemného obohacování; specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost; naslouchání druhým, komunikace s příslušníky odlišných sociokulturních skupin, vstřícný postoj k odlišnostem; význam užívání cizího jazyka jako nástroje dorozumění a celoživotního vzdělávání
- **Princip sociálního smíru a solidarity** - odpovědnost a příspěvek každého jedince za odstranění diskriminace a předsudků vůči etnickým skupinám; nekonfliktní život v multikulturní společnosti; aktivní spolupodílení dle svých možností na přetváření společnosti, zohlednění potřeb minoritních skupin; otázka lidských práv, základní dokumenty

ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Environmentální výchova vede jedince k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, tj. k pochopení nezbytnosti postupného přechodu k udržitelnému rozvoji společnosti a k poznání významu odpovědnosti za jednání společnosti i každého jedince. Umožňuje sledovat a uvědomovat si dynamicky se vyvíjející vztahy mezi člověkem a prostředím při přímém poznávání aktuálních hledisek ekologických, ekonomických, vědeckotechnických, politických a občanských, hledisek časových (vztahů k budoucnosti) i prostorových (souvislostí mezi lokálními, regionálními a globálními problémy), i možnosti různých variant řešení environmentálních problémů. Vede jedince k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňuje v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace životní styl a hodnotovou orientaci žáků.

Na realizaci průřezového tématu se podílí většina vzdělávacích oblastí. Postupným propojováním, rozšiřováním, upevňováním i systematizací vědomostí a dovedností získávaných v těchto oblastech umožňuje Environmentální výchova utváření integrovaného pohledu. Každá z oblastí má svůj specifický význam v ovlivňování racionální stránky osobnosti i ve vlivu na stránku emocionální a volně aktivní.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- rozvíjí porozumění souvislostem v biosféře, vztahům člověka a prostředí a důsledkům lidských činností na prostředí
- vede k uvědomování si podmínek života a možností jejich ohrožování
- přispívá k poznávání a chápání souvislostí mezi vývojem lidské populace a vztahy k prostředí v různých oblastech světa
- umožňuje pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy a vlastní odpovědností ve vztazích k prostředí
- poskytuje znalosti, dovednosti a pěstuje návyky nezbytné pro každodenní žádoucí jednání občana vůči prostředí
- ukazuje modelové příklady jednání z hledisek životního prostředí a udržitelného rozvoje žádoucích i nežádoucích
- napomáhá rozvíjení spolupráce v péči o životní prostředí na místní, regionální, evropské i mezinárodní úrovni
- seznamuje s principy udržitelnosti rozvoje společnosti.
- učí hodnotit objektivnost a závažnost informací týkajících se ekologických problémů
- učí komunikovat o problémech životního prostředí, vyjadřovat, racionálně obhajovat a zdůvodňovat své názory a stanoviska

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- přispívá k vnímání života jako nejvyšší hodnoty
- vede k odpovědnosti ve vztahu k biosféře, k ochraně přírody a přírodních zdrojů
- vede k pochopení významu a nezbytnosti udržitelného rozvoje jako pozitivní perspektivy dalšího vývoje lidské společnosti
- podněcuje aktivitu, tvořivost, toleranci, vstřícnost a ohleduplnost ve vztahu k prostředí
- přispívá k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí
- vede k angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí

- vede k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě a přírodnímu a kulturnímu dědictví

Tematické okruhy průřezového tématu

Environmentální výchova je členěna do tematických okruhů, které umožňují celistvé pochopení problematiky vztahů člověka k životnímu prostředí, k uvědomění si základních podmínek života a odpovědnosti současné generace za život v budoucnosti.

Tematické okruhy:

- **Ekosystémy** - les (les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční významy lesa); pole (význam, změny okolní krajiny vlivem člověka, způsoby hospodaření na nich, pole a jejich okolí); vodní zdroje (lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím, důležitost pro krajinnou ekologii); moře (druhová odlišnost, význam pro biosféru, mořské řasy a kyslík, cyklus oxidu uhličitého) a tropický deštný les (porovnání, druhová rozmanitost, ohrožování, globální význam a význam pro nás); lidské sídlo - město - vesnice (umělý ekosystém, jeho funkce a vztahy k okolí, aplikace na místní podmínky); kulturní krajina (pochopení hlubokého ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)
- **Základní podmínky života** - voda (vztahy vlastností vody a života, význam vody pro lidské aktivity, ochrana její čistoty, pitná voda ve světě a u nás, způsoby řešení); ovzduší (význam pro život na Zemi, ohrožování ovzduší a klimatické změny, propojenost světa, čistota ovzduší u nás); půda (propojenost složek prostředí, zdroj výživy, ohrožení půdy, rekultivace a situace v okolí, změny v potřebě zemědělské půdy, nové funkce zemědělství v krajině; ochrana biologických druhů (důvody ochrany a způsoby ochrany jednotlivých druhů); ekosystémy - biodiverzita (funkce ekosystémů, význam biodiverzity, její úroveň, ohrožování a ochrana ve světě a u nás); energie (energie a život, vliv energetických zdrojů na společenský rozvoj, využívání energie, možnosti a způsoby šetření, místní podmínky); přírodní zdroje (zdroje surovinové a energetické, jejich vyčerpitelnost, vlivy na prostředí, principy hospodaření s přírodními zdroji, význam a způsoby získávání a využívání přírodních zdrojů v okolí)
- **Lidské aktivity a problémy životního prostředí** - zemědělství a životní prostředí, ekologické zemědělství; doprava a životní prostředí (význam a vývoj, energetické zdroje dopravy a její vlivy na prostředí, druhy dopravy a ekologická zátěž, doprava a globalizace); průmysl a životní prostředí (průmyslová revoluce a demografický vývoj, vlivy průmyslu na prostředí, zpracovávané materiály a jejich působení, vliv právních a ekonomických nástrojů na vztahy průmyslu k ochraně životního prostředí, průmysl a udržitelný rozvoj společnosti); odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady, druhotné suroviny); ochrana přírody a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek; právní řešení u nás, v EU a ve světě, příklady z okolí, zásada předběžné opatrnosti; ochrana přírody při masových sportovních akcích - zásady MOV) změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy); dlouhodobé programy zaměřené k růstu ekologického vědomí veřejnosti (Státní program EVVO, Agenda 21 EU) a akce (Den životního prostředí OSN, Den Země apod.)
- **Vztah člověka k prostředí** - naše obec (přírodní zdroje, jejich původ, způsoby využívání a řešení odpadového hospodářství, příroda a kultura obce a její ochrana, zajišťování ochrany životního prostředí v obci - instituce, nevládní organizace, lidé); náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí); aktuální (lokální) ekologický problém (příklad problému, jeho příčina, důsledky, souvislosti, možnosti a způsoby řešení, hodnocení, vlastní názor, jeho zdůvodňování a prezentace); prostředí a zdraví (rozmanitost vlivů prostředí na zdraví, jejich komplexní a synergické působení,

možnosti a způsoby ochrany zdraví); nerovnoměrnost života na Zemi (rozdílné podmínky prostředí a rozdílný společenský vývoj na Zemi, příčiny a důsledky zvyšování rozdílů globalizace a principy udržitelnosti rozvoje, příklady jejich uplatňování ve světě, u nás)

MEDIÁLNÍ VÝCHOVA

Charakteristika průřezového tématu

Průřezové téma Mediální výchova v základním vzdělávání nabízí elementární poznatky a dovednosti týkající se mediální komunikace a práce s médií. Média a komunikace představují velmi významný zdroj zkušeností, prožitků a poznatků pro stále větší okruh příjemců. Pro uplatnění jednotlivce ve společnosti je důležité umět zpracovat, vyhodnotit a využít podněty, které přicházejí z okolního světa, což vyžaduje stále větší schopnost zpracovat, vyhodnotit a využít podněty přicházející z médií. Média se stávají důležitým socializačním faktorem, mají výrazný vliv na chování jedince a společnosti, na utváření životního stylu a na kvalitu života vůbec. Přitom sdělení, jež jsou médií nabízena, mají nestejnorodý charakter, vyznačují se svébytným vztahem k přírodní i sociální realitě a jsou vytvářeny s různými (namnoze nepřiznanými, a tedy potenciálně manipulativními) záměry. Správné vyhodnocení těchto sdělení z hlediska záměru jejich vzniku (informovat, přesvědčit, manipulovat, pobavit) a z hlediska jejich vztahu k realitě (věcná správnost, logická argumentační stavba, hodnotová platnost) vyžaduje značnou průpravu.

Mediální výchova má vybavit žáka základní úrovni mediální gramotnosti. Ta zahrnuje jednak osvojení si některých základních poznatků o fungování a společenské roli současných médií (o jejich historii, struktuře fungování), jednak získání dovedností podporujících poučené, aktivní a nezávislé zapojení jednotlivce do mediální komunikace. Především se jedná o schopnost analyzovat nabízená sdělení, posoudit jejich věrohodnost a vyhodnotit jejich komunikační záměr, popřípadě je asociovat s jinými sděleními. Dále pak orientaci v mediovaných obsazích a schopnost volby odpovídajícího média jako prostředku pro naplnění nejrůznějších potřeb - od získávání informací přes vzdělávání až po naplnění volného času.

Přínos průřezového tématu k rozvoji osobnosti žáka

V oblasti vědomostí, dovedností a schopností průřezové téma:

- přispívá ke schopnosti úspěšně a samostatně se zapojit do mediální komunikace
- umožňuje rozvíjet schopnost analytického přístupu k mediálním obsahům a kritického odstupu od nich
- učí využívat potenciál médií jako zdroje informací, kvalitní zábavy i naplnění volného času
- umožňuje pochopení cílů a strategií vybraných mediálních obsahů
- vede k osvojení si základních principů vzniku významných mediálních obsahů (zvl. zpravodajských)
- umožňuje získat představy o roli médií v klíčových společenských situacích a v demokratické společnosti vůbec (včetně právního kontextu)
- vytváří představu o roli médií v každodenním životě v regionu (v lokalitě)
- vede k rozeznávání platnosti a významu argumentů ve veřejné komunikaci
- rozvíjí komunikační schopnost, zvláště při veřejném vystupování a stylizaci psaného a mluveného textu
- přispívá k využívání vlastních schopností v týmové práci i v redakčním kolektivu
- přispívá ke schopnosti přizpůsobit vlastní činnost potřebám a cílům týmu

V oblasti postojů a hodnot průřezové téma:

- rozvíjí citlivost vůči stereotypům v obsahu médií i způsobu zpracování mediálních sdělení
- vede k uvědomování si hodnoty vlastního života (zvláště volného času) a odpovědnosti za jeho naplnění
- rozvíjí citlivost vůči předsudkům a zjednodušujícím soudům o společnosti (zejména o menšinách) i jednotlivci
- napomáhá k uvědomění si možnosti svobodného vyjádření vlastních postojů a odpovědnosti za způsob jeho formulování a prezentace

Tematické okruhy průřezového tématu

Mediální výchova na úrovni základního vzdělávání obsahuje základní poznatky a dovednosti týkající se médií a mediální komunikace. Tematické okruhy mediální výchovy se člení na tematické okruhy receptivních činností a tematické okruhy produktivních činností.

Tematické okruhy receptivních činností:

- **Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení** - pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě; rozlišování zábavních („bulvárních“) prvků ve sdělení od informativních a společensky významných; hodnotící prvky ve sdělení (výběr slov a záběrů); hledání rozdílu mezi informativním, zábavním a reklamním sdělením; chápání podstaty mediálního sdělení, objasňování jeho cílů a pravidel; identifikování základních orientačních prvků v textu
- **Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality** - různé typy sdělení, jejich rozlišování a jejich funkce; rozdíl mezi reklamou a zprávou a mezi „faktickým“ a „fiktivním“ obsahem; hlavní rysy reprezentativnosti (rozlišení reality od médií zobrazovaných stereotypů, jako reprezentace reality); vztah mediálního sdělení a sociální zkušenosti (rozlišení sdělení potvrzujících předsudky a představy od sdělení vycházejících ze znalosti problematiky a nezaujatého postoje); identifikace společensky významných hodnot v textu, prvky signalizující hodnotu, o kterou se sdělení opírá; identifikace zjednodušení mediovaných sdělení, opakované užívání prostředků (ve zpravodajství, reklamě i zábavě)
- **Stavba mediálních sdělení** - příklady pravidelností v uspořádání mediovaných sdělení, zejména ve zpravodajství (zpravodajství jako vyprávění, sestavování příspěvků podle kritérií); principy sestavování zpravodajství a jejich identifikace, pozitivní principy (význam a užitečnost), zezábavňující principy (negativita, blízkost, jednoduchost, přítomnost); příklady stavby a uspořádání zpráv (srovnávání titulních stran různých deníků) a dalších mediálních sdělení (například skladba a výběr sdělení v časopisech pro dospívající)
- **Vnímání autora mediálních sdělení** - identifikování postojů a názorů autora v mediovaném sdělení; výrazové prostředky a jejich uplatnění pro vyjádření či zastření názoru a postoje i pro záměrnou manipulaci; prvky signalizující explicitní či implicitní vyjádření hodnocení, výběr a kombinace slov, obrazů a zvuků z hlediska záměru a hodnotového významu
- **Fungování a vliv médií ve společnosti** - organizace a postavení médií ve společnosti; faktory ovlivňující média, interpretace vlivů působících na jejich chování; způsoby financování médií a jejich dopady; vliv médií na každodenní život, společnost, politický život a kulturu z hlediska současné i historické perspektivy; role médií v každodenním životě jednotlivce, vliv médií na uspořádání dne, na rejstřík konverzačních témat, na postoje a chování; role médií v politickém životě (předvolební kampaně a jejich význam); vliv médií na kulturu (role filmu a televize v životě jednotlivce, rodiny, společnosti); role médií v politických změnách

Tematické okruhy produktivních činností:

- **Tvorba mediálního sdělení** - uplatnění a výběr výrazových prostředků a jejich kombinací pro tvorbu věcně správných a komunikačně (společensky a situačně) vhodných sdělení; tvorba mediálního sdělení pro školní časopis, rozhlas, televizi či internetové médium; technologické možnosti a jejich omezení
- **Práce v realizačním týmu** - redakce školního časopisu, rozhlasu, televize či internetového média; utváření týmu, význam různých věkových a sociálních skupin pro obohacení týmu, komunikace a spolupráce v týmu; stanovení si cíle, časového harmonogramu a delegování úkolů a zodpovědnosti; faktory ovlivňující práci v týmu; pravidelnost mediální produkce

Přehled tematických okruhů průřezových témat – 1. stupeň

Všechny tematické okruhy všech průřezových témat jsou integrovány do vzdělávacích obsahů vzdělávacích oborů

Tematické okruhy průřezových témat	I. roč.	II. roč.	III. roč.	IV. roč.	V. roč.
OSOBNOSTÍ A SOC.VÝCHOVA					
OSOBNOSTNÍ ROZVOJ					
Poznávání	AJ,TV,HV,ČJ,VV,PRV,M	AJ,TV,ČJ,VV,PRV,M	AJ,HV,M,ČJ,VV,TV	AJ,HV,PR,M,ČJ,VV,TV	AJ,HV,PV,M,VV,PŘ,TV
Sebepoznávání	AJ,TV,HV,ČJ,VV,PRV,M	AJ,PČ,ČJ,PRV,VV,TV	AJ,ČJ,VV,TV	AJ,HV,PŘ,PČ,ČJ,VV,VL,TV	AJ,HV,PČ,ČJ,VV,PŘ,TV
Seberegulace	ČJ,AJ,M,TV,HV	TV,PČ,HV,ČJ,VV,M	ČJ,VV,M,TV	AJ,HV,PČ,ČJ,VV,TV,PŘ	AJ,HV,PČ,VV,PŘ,VL,TV
Psychohygiena	HV,VV,PRV,M,TV	PČ,ČJ,VV,M,TV	HV,PRV,ČJ,VV,TV	PČ,VV,VL,TV,PŘ	VV,PŘ,TV
Kreativita	TV,AJ,HV,PČ,ČJ,VV,PRV,M	AJ,PV,ČJ,PRV,M,TV	AJ,PČ,ČJ,VV,M,TV	AJ,VV,TV,HV,PŘ	AJ,PČ,VV,PŘ,TV,HV
SOCIÁLNÍ ROZVOJ					
Poznávání lidí	ČJ,PRV,AJ,V,HV	AJ,PRV,VV,M,TV	AJ,HV,PRV,ČJ,VV,TV	AJ,ČJ,TV,HV,PŘ	AJ,VV,PŘ,TV,HV
Mezilidské vztahy	ČJ,PRV,TV,AJ,PV	AJ,HV,ČJ,PRV,TV	AJ,PČ,PRV,ČJ,VV,TV,	AJ,ČJ,VL,TV,PŘ	AJ,HV,PV,ČJ,VV,PŘ,TV
Komunikace	HV,ČJ,PRV,M,AJ,TV	VV,HV,ČJ,PRV,TV	PČ,M,ČJ,VV,TV	HV,PŘ,M,ČJ,VV,TV	TV,HV,M,ČJ,VV,PŘ
Kooperace a kompetice	ČJ,M,TV	ČJ,M,TV	HV,PČ,PRV,ČJ,V	PŘ,ČJ,TV,HV	HV,ČJ,VV,PŘ,TV
MORÁLNÍ ROZVOJ					
Řešení problémů	AJ,PRV,M,TV	AJ,PRV,VV,M,TV	AJ,HV,PRV,VV,TV	AJ,TV,HV,PŘ	AJ,PŘ,TV,HV
Hodnoty, postoje	AJ,TV	AJ,PRV,TV	AJ,VV,TV	AJ,TV,PŘ,PČ	AJ,PŘ,TV,PČ
VÝCH.DEMOKRAT.OBČANA					
Občanská spol. a škola	VV,TV,PČ,HV,	HV,TV,VV	PRV,HV,VV,TV	PŘ,VV,VL,TV,HV	HV,VV,PŘ,VL,TV
Občan, společnost, stát	TV,AJ	PRV,AJ,TV	AJ,TV	PŘ,AJ,VV,VL,TV	TV,AJ,VV,PŘ,VL
Formy participace v polit.životě				TV	TV
Principy demokracie	PRV,TV	TV	TV	TV,VL	TV,PŘ
VÝCH.KMYŠLENÍ V EVROP. A GLOB. SOUVISLOSTECH					
Evropa a svět nás zajímá	AJ,VV,PRV,TV,HV	AJ,VV,V,HV,ČJ	AJ,HV,ČJ,VV,TV	AJ,ČJ,VL,TV,HV,VV	AJ,ČJ,VL,TV,VV,HV

Objevujeme Evropu a svět	AJ,TV,ČJ,M	AJ,VV,TV,ČJ,M	AJ,VV,TV,ČJ,M	AJ,M,ČJ,VL,TV	AJ,TV,M,VV,VL
Jsmo Evropané	AJ,TV	AJ,TV	AJ,TV	AJ,ČJ,VV,TV	AJ,VV,VL
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA					
Kulturní diference	AJ	AJ	AJ,VV	AJ,VV,VL	AJ,VV,PŘ
Lidské vztahy	AJ,PRV,TV,VV	AJ,PRV,TV,VV	TV	AJ,VV,VL,TV,PŘ	AJ,TV,VV,PŘ,VL
Etnický původ	PRV	PRV		VV,VL	VV,PŘ,VL
Multikulturalita	AJ,TV	AJ,PRV,TV	TV	AJ,TV	AJ,PŘ,VL,TV,ZIVT
Princip sociálního smíru, solidarity	AJ,HV	AJ,HV	HV	AJ,TV,HV	AJ,HV,TV,PŘ
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA					
Ekosystémy	PRV,TV	VV,TV	PRV,VV,TV	TV,PŘ	PŘ,TV
Základní podmínky života	PRV,TV	VV,TV	PRV,VV,TV	PŘ,TV,VL	PŘ,PV,TV
Lidské aktivity ,problémy život. prostředí	AJ,TV	AJ,TV	AJ,VV,TV	AJ,M,VL,TV,PŘ	AJ,M,PŘ,VL,TV,ZIVT
Vztah člověka a prostředí	AJ,VV,PRV,M,TV,HV	AJ,TV,HV,PRV,VV	AJ,PRV,VV,HV	AJ,VV,PŘ,VL,TV,HV	AJ,VV,PŘ,VL,TV,HV
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA					
Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení	PRV,TV	TV	TV	VV,TV	ČJ,PŘ,TV
Interpretace vztahu mediál. sdělení a reality			ČJ	ČJ,PŘ	PŘ
Stavba mediálních sdělení			ČJ	ČJ	ČJ
Vnímání autora mediálních sdělení	VV	VV	ČJ,VV	ČJ	ČJ,PŘ
Fungování a vliv ve společnosti	PRV,TV,HV	HV,VV,TV	VV,TV,HV	ČJ,VV,TV	ČJ,TV,VV,PŘ
Tvorba mediálních sdělení				ČJ	PŘ
Práce v realizačním týmu	AJ,TV	AJ,TV	AJ,VV,TV	AJ,TV	AJ,TV,ZIVT

Přehled tematických okruhů průřezových témat – 2. stupeň

Všechny tematické okruhy všech průřezových témat jsou integrovány do vzdělávacích obsahů vzdělávacích oborů

Tematické okruhy průřezových témat	VI. roč.	VII. roč.	VIII. roč.	IX. roč.
OSOBNOSTÍ A SOC.VÝCHOVA				
OSOBNOSTNÍ ROZVOJ				
Poznávání	AJ,ČJ,HV,F,M,VO,ZIVT,D	VO,AJ,ČJ,Z,D,HV,F,M	CH,M,AJ,F,VO,ČJ,Z,PŘ,TV,D	PŘ,AJ,ČJ,Z,TV,F,VO,M
Sebepoznávání	VO,AJ,VV,ČJ,Z,TV,HV,F,M,ZIVT	AJ,VV,ČJ,Z,TV,HV,VO,M	AJ,VV,ČJ,Z,Z,PŘ,TV,HV,VO	PŘ,ČJ,Z,TV,HV,M,VO,VV
Seberegulace	ČJ,TV,HV,VO,M,F,ZIVT	ČJ,TV,HV,VO,M,F	ČJ,TV,PŘ,HV,VO,M,F	PŘ,CH,ČJ,TV,HV,F,VO
Psychohygiena	VZ,ČJ,PŘ,HV,F,M	VZ,VV,ČJ,HV,VO,M,F	AJ,ČJ,PŘ,M,F,VZ	PŘ,AJ,ČJ,TV,M,F,VO,VZ
Kreativita	AJ,VV,ČJ,Z,VZ,HV,F,D,PČ	AJ,VV,ČJ,Z,F,D,PČ,TV,HV,VO	AJ,ČJ,Z,TV,HV,F	PŘ,CH,AJ,ČJ,Z,TV,HV,F,VO,PČ
SOCIÁLNÍ ROZVOJ				
Poznávání lidí	AJ,VV,ČJ,D,VZ	AJ,ČJ,Z,D	CH,AJ,ČJ,Z,PŘ,VO,D	PŘ,AJ,ČJ,Z
Mezilidské vztahy	AJ,VV,ČJ,TV,F	AJ,VV,ČJ,Z,TV,F	CH,AJ,VO,VV,F,ČJ,Z,PŘ,TV	
Komunikace	AJ,ČJ,Z,TV,F	AJ,VV,ČJ,Z,TV,F	AJ,ČJ,Z,TV,F,VO	PŘ,AJ,ČJ,TV,VO
Kooperace a kompetice	VZ,ČJ,Z,F	VZ,ČJ,Z,F	ČJ,Z,PŘ,TV,F,VO	PŘ,ČJ,Z,TV,VO
MORÁLNÍ ROZVOJ				
Řešení problémů	AJ,ČJ,Z,TV,F,M	AJ,ČJ,Z,TV,F,M	AJ,ČJ,Z,PŘ,TV,F,M	PŘ,AJ,ČJ,Z,TV,M
Hodnoty, postoje	AJ,VZ,ČJ,F	AJ,VZ,ČJ,Z,F	AJ,ČJ,Z,PŘ,TV,F	PŘ,CH,AJ,Z,ČJ,TV
VÝCH.DEMOKRAT.OBČANA				
Občanská spol. a škola	F,ZIVT,Z,VV,HV,VZ	ČJ,Z,HV,VV,F,VO	AJ,ČJ,Z,VV,VZ,HV,F,VO	AJ,ČJ,Z,HV,F,VV,VZ
Občan, společnost, stát	D,ZIVT,M,VO	VZ,M,VO,D	CH,D,Z,M,HV,VO	CH,D,Z,TV,HV,VO
Formy participace v polit. životě	D	VO	D,Z,VO	Z,D,VO
Principy demokracie	D,ZIVT	VO	D,Z,HV	CH,Z
VÝCH. K MYŠLENÍ V EVROP. A GLOB. SOUVISLOSTECH				
Evropa a svět nás zajímá	AJ,D,VV,TV,OV,PČ,HV	AJ,VZ,D,ČJ,PČ,VV,TV,HV	AJ,D,ČJ,Z,PČ,TV,HV	PČ,VV,AJ,ČJ,Z,TV,HV

Objevujeme Evropu a svět	AJ,D	AJ,VZ,D,ČJ,Z,TV,HV,VO	AJ,D,ČJ,VO,TV	D,AJ,ČJ,TV,VO
Jsme Evropané	AJ,D,TV,M	AJ,D,Z	AJ,D,VV,Z,TV	D,AJ,Z,TV,VO
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA				
Kulturní diference	AJ,TV,ZIVT,HV,VV	AJ,D,Z,TV,HV,VV	CH,AJ,Z,VV,TV,HV,VO	AJ,Z,TV,VV
Lidské vztahy	AJ,VZ,D,VO,Z,TV,ZIVT	AJ,VZ,D,Z,TV,VO	AJ,VO,PŘ,HV,ČJ,Z,TV,VZ	AJ,ČJ,VO,Z,TV,HV,VZ
Etnický původ	TV	D,Z,TV	D,Z,PŘ,TV,VO,HV	D,Z,TV,HV
Multikultura	AJ,VV	AJ,ČJ,Z,PČ,VV	AJ,ČJ,Z,VO,VV	AJ,ČJ,Z,PČ,VV
Princip sociálního smíru, solidarity	AJ,TV	AJ,VZ,Z,TV	AJ,PŘ,TV,VO	AJ,D,Z,TV
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA				
Ekosystémy	VV,Z,PŘ,TV,F	VV,Z,TV,F	CH,Z,TV,F	PŘ,Z,TV,F
Základní podmínky života	Z,PŘ,HV,F,ZIVT	Z,PŘ,F,HV	CH,Z,PŘ,TV,F,HV	PŘ,CH,HV,Z,TV,F
Lidské aktivity, problémy život.prostř.	VZ,Z,PŘ,F,VO,ZIVT	VZ,Z,PŘ,VO,F,	CH,VO,VZ,VV,ČJ,Z,PŘ,F	PŘ,CH,Z,VO,VV,ČJ,F
Vztah člověka a prostředí	VV,PČ,HV,F,Z,PŘ,TV,ZIVT,M	PČ,VZ,VV,Z,PŘ,TV,F,ČJ,VO,M	CH,M,PČ,VV,F,ČJ,Z,PŘ,TV	PŘ,CH,ČJ,HV,F,PČ,D,VV,Z,TV
MEDIÁLNÍ VÝCHOVA				
Kritické čtení a vnímání mediál. sděl.	ČJ,Z,TV,HV,F	ČJ,Z,TV,HV,F	ČJ,Z,CH,TV,HV,F	ČJ,TV,HV,F,CH
Interpretace vztahu mediál. sdělení a reality	ČJ,Z,TV,HV,F	ČJ,Z,TV,F	ČJ,Z,TV,F	ČJ,TV,HV,F
Stavba mediálních sdělení	ČJ,Z,ZIVT	ČJ,Z	ČJ,Z	ČJ,TV,HV
Vnímání autora mediálních sdělení	ČJ,Z,VV	VV,ČJ,Z,TV,HV	ČJ,TV,Z,VV	ČJ,TV,VV
Fungování a vliv ve společnosti	ČJ,Z,HV,ZIVT	VZ,ČJ,Z	ČJ,Z,TV	ČJ,TV
Tvorba mediálních sdělení	ČJ,Z,ZIVT	ČJ,Z	ČJ,Z,TV	ČJ,TV
Práce v realizačním týmu	ČJ,HV,F,M	ČJ,HV,F,M	ČJ,TV,HV,F,M	F,M,ČJ,TV

V tabulce nejsou uvedeny volitelné a nepovinné předměty. Průřezová témata jsou uvedena v tematických plánech jednotlivých předmětů.

4. UČEBNÍ PLÁN

4.1. Organizace výuky vzdělávacích oblastí a jednotlivých vzdělávacích oborů

Rámcový vzdělávací program – 1. stupeň

Ročník		I.	II.	III.	IV.	V.	Celkem
Jazyk a jazyk.komunik	Čj a literat.	9	10	9	8	7	43
	Cizí jazyk	1	1	3	3	3	11
Matematika a její aplikace	Matematika	4	5	5	5	5	24
Informační technologie	Základy informatiky					1	1
Člověk a jeho svět		2	2	2	3	3	12
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	1	5
	Výtvarná výchova	1	1	1	2	2	7
Člověk a zdraví	Těl.výchova	2	2	2	2	2	10
Člověk a svět práce	Praktické činnosti	1	1	1	1	1	5
Celková povinná časová dotace		21	23	24	25	25	118

Rámcový vzdělávací program – 2. stupeň

Ročník		VI.	VII.	VIII.	IX.	Celkem
Jazyk a jazyk.komunik	Čj a literat.	4	4	5	5	18
	Cizí jazyk	3	3	3	3	12
Matematika a její aplikace	Matematika	4	4	5	5	18
Informační technologie	Základy informatiky	1				1
Člověk a společnost	Dějepis	2	2	1	2	7
	Výchova k občanství	2	1	1	1	5
Člověk a příroda	Fyzika	2	2	2	1	7
	Chemie			2	2	4
	Přírodopis	2	2	2	1	7
	Zeměpis	2	2	2	1	7
Umění a kultura	Hudební výchova	1	1	1	1	4
	Výtvarná výchova	2	2	1	1	6
Člověk a zdraví	Výchova ke zdraví	1	1	0	1	3
	Těl.výchova	2	2	2	2	8
Člověk a svět práce	Praktické činnosti	1	1	1	1	4
Další cizí jazyk			2	2	2	6
Volitelný předmět			1	2	2	5
Celková povinná časová dotace		28-30 29	28-30 30	30-32 32	30-32 31	122

Volitelné předměty

Oblast	Volitelný předmět	VII. roč.	VIII. roč.	IX. roč.
Jazyk a jazyková komunikace	Cvičení z Čj			1
	Konverzace v AJ	2	2	2
	Další cizí jazyk	2	2	2
	Dramatická výchova	1-2		
Matematika a její aplikace	Cvičení z M			1
Informační a komunikační technologie	Informatika	1-2	1-2	
Člověk a příroda	Přírodovědná praktika		2	2
Člověk a zdraví	Sportovní aktivity	2	2	2
	Netradiční hry	1	1	1
Člověk a práce	Domácnost		2	2
	Technické činnosti	1-2	1-2	1-2

Další cizí jazyk bude nabídnut všem žákům školy v VII., VIII. i IX. ročníku základního vzdělávání.

Rozhodnutí o otevření volitelných předmětů je v kompetenci školy dle možností a počtu přihlášených.

4.2 POZNÁMKY K UČEBNÍMU PLÁNU

4.2.1 ŘÍZENÍ A ORGANIZACE VÝUKY

Ročníkové řízení a plánování

V organizaci vyučování je za základní jednotku považován ročník. Vzdělávací témata jsou plánována vždy společně pro celý ročník, na principu horizontálního propojení tříd v jednotlivých ročnících. Vyšší jednotkou je celá škola, kde vyučovací proces probíhá na principu vertikálního propojení ročníků. Třída je chápána jako intimní prostředí pro žáky, a to v míře, jakou podle věku potřebují.

Cílem je větší efektivita vzdělávacího procesu, využití potenciálu spolupráce žáků v ročníku a mezi ročníky, intenzivnější spolupráce pedagogů, účelná diferenciacce a individualizace vyučovacího procesu.

Řízení a koordinace práce učitelů

Učitelé v ročníku společně plánují vyučovací proces a koordinují výuku jednotlivých vzdělávacích oblastí tak, aby výuka tvořila smysluplný celek. Učitelé společně realizují celoroční plán výuky, v souladu se vzdělávacími oblastmi tohoto školního vzdělávacího programu, který je pro mimořádné akce a akce mimo školu konkretizován do týdenních plánů. Přípravují a realizují ročníkové projekty.

V rámci celé školy učitelé spolupracují na přípravě projektů a promýšlejí vertikální propojení celé školy. Týmová setkání všech učitelů probíhají formou porad na počátku školního roku a několikrát v průběhu školního roku v jednotlivých kabinetech podle vzdělávacích oblastí a příslušného stupně základního vzdělávání.

V řízení pedagogického procesu významnou roli zaujímá garant projektu 1. a 2. stupně, který je do své funkce jmenován ředitelem školy. Jeho úlohou je koordinovat organizaci vzdělávání na daném stupni a ve spolupráci se statutárním zástupcem základní školy řídit

práci ostatních vyučujících na příslušném stupni naší základní školy .V tomto smyslu tvoří širší tým vedení školy.

V práci učitelů jsou podporovány aktivity tzv. vzájemných hospitací, které mají vnést do pedagogického procesu tvořivý přístup a prvky sebereflexe.

Řízení a koordinace práce žáků

Základním plánovacím obdobím činnosti žáků je uvedeno týdenní , měsíční nebo víceměsíční období . V rámci každého týdne jsou konkretizovány činnosti s žáky mimo školu.Při společných činnostech žáků z více ročníků probíhá motivace žáků k činnosti, ujasnění zásad práce i s důrazem na bezpečnost žáků, stanovení pracovních postupů, výběr témat a možných souvislostí a v neposlední řadě stanovování forem výstupů. Závěrem proběhne seznámení se s výstupy, závěry a celkové zhodnocení daných činností se zařazením prvků sebehodnocení.

Do výuky je nejčastěji zařazována individuální práce dětí ve skupinách . Práce ve skupinách má charakter kooperativního učení a projektového učení. V této části pracují žáci víceméně samostatně. Spolupráce, učení se jeden od druhého , práce s chybou zvyšuje efektivitu vzdělávání. Přínosem je vytváření různých skupin podle vzdělávacích potřeb žáka.

V rámci vybraných témat nebo projektů může být práce žáků plánována společně pro více ročníků (například pomocníci u „prvňáčků“).

4.2.2 STRUČNÁ CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍCH OBLASTÍ A OBORŮ

Ve všech vzdělávacích oblastech a jednotlivých oborech jsou používány učebnice, pracovní sešity, doplňkové učebnice a materiály, časopisy, video-nahrávky, audio-nahrávky, výukové programy na PC a další pomůcky schválené pedagogickou radou.

JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Vzdělávací obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace je realizován ve všech ročnících základního vzdělání.

Obsah vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace se realizuje v oborech Český jazyk a literatura, Cvičení z českého jazyka, Anglický jazyk, další cizí jazyk, Konverzace v anglickém jazyce a Dramatická výchova.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura má komplexní charakter, ale pro přehlednost je rozdělen do složek: Komunikační a slohové výchovy, Jazykové výchovy, Literární výchovy a Psaní. Ve výuce se však vzdělávací obsah jednotlivých složek vzájemně prolíná.

Dovednosti získané ve výuce Českého jazyka a literatury jsou potřebné nejen pro kvalitní jazykové vzdělání, ale jsou důležité i pro úspěšné osvojování poznatků v dalších oblastech vzdělávání. Osvojení a užívání českého jazyka jako jazyka mateřského v jeho mluvené i písemné podobě otevírá cestu k poznání a pochopení přírodních i společenských skutečností a duchovního bohatství minulosti i dneška. Vytváří se tak předpoklady k úspěšnému dorozumívání s lidmi tím, že učí interpretovat jejich vyjádření a reagovat na ně, učí však také porozumět sám sobě, své roli v různých komunikačních situacích, nalézt vlastní

místo mezi vrstevníky i ve společnosti. Vede k formování hodnotové orientace a k citlivému a esteticky účinnému vnímání okolního světa i sebe sama.

Anglický jazyk a další cizí jazyk přispívají k chápání a objevování skutečností, které přesahují oblast zkušeností zprostředkovaných mateřským jazykem. Poskytují živý jazykový základ a předpoklady pro komunikaci žáků v rámci integrované Evropy a světa.

Osvojování cizích jazyků pomáhá snižovat jazykové bariéry a přispívá tak ke zvýšení mobility jednotlivců jak v jejich osobním životě, tak v dalším studiu a v budoucím pracovním uplatnění. Umožňuje poznávat odlišnosti ve způsobu života lidí jiných zemí i jejich odlišné kulturní tradice a prohlubuje uvědomění si závažnosti vzájemného mezinárodního porozumění a tolerance a vytváří podmínky pro spolupráci škol na mezinárodních projektech.

MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

Obsah vzdělávací oblasti Matematika a její aplikace je realizován v oboru Matematika ve všech ročnících základního vzdělávání a Cvičení z matematiky v IX. ročníku základního vzdělávání.

Výuka je založena především na aktivních činnostech a použití matematiky v reálných situacích. Poskytuje vědomosti a dovednosti potřebné v praktickém životě a vytváří předpoklady pro další studium.

Důraz je kladen na porozumění základním myšlenkovým postupům, osvojení pojmů, algoritmů, terminologie, symboliky a způsobu jejich použití.

Vzdělávací obsah je rozdělen na čtyři tematické okruhy:

- Čísla a početní operace (1. stupeň), na který navazuje na 2. stupni okruh Číslo a proměnná
- Závislosti, vztahy a práce s daty
- Geometrie v rovině a prostoru
- Nestandardní aplikační úlohy a problémy

INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

Vzdělávací oblast Informační a komunikační technologie umožňuje všem žákům dosáhnout základní úrovně informační gramotnosti.

Vzhledem k narůstající potřebě osvojení si základních dovedností práce s výpočetní technikou byla zařazena jako povinná součást základního vzdělávání na 1. a 2. stupni, a to v V. a VI. ročníku jako povinný předmět Základy informatiky a jako volitelný předmět Informatika na druhém stupni základního vzdělávání.

Dovednosti získané v této vzdělávací oblasti umožňují žákům aplikovat výpočetní techniku s bohatou škálou vzdělávacího software a informačních zdrojů ve všech vzdělávacích oblastech celého základního vzdělávání.

Vzdělávací obsah je rozdělen na tři tematické okruhy :

- Základy práce s počítačem
- Vyhledávání informací a komunikace
- Zpracování a využití informací

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Vzdělávací oblast Člověk a jeho svět je jedinou vzdělávací oblastí, která je realizována na 1. stupni základního vzdělávání. Tato oblast vymezuje vzdělávací obsah

týkající se člověka, rodiny, společnosti, vlasti, přírody, kultury, techniky, zdraví a dalších témat. Uplatňuje pohled do historie i současnosti a směřuje k dovednostem pro praktický život.

Vzdělávací oblast tvoří základy pro výuku ve vzdělávacích oblastech Člověk a společnost, Člověk a příroda a ve vzdělávacím oboru Výchova ke zdraví.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Člověk a jeho svět je členěn do tematických okruhů:

- Místo, kde žijeme
- Lidé kolem nás
- Lidé a čas
- Rozmanitost přírody
- Člověk a jeho zdraví

ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Vzdělávací obsah vzdělávací oblasti Člověk a společnost je realizován ve všech ročních druhého stupně základního vzdělávání.

Výuka je založena především na získání znalostí a dovedností potřebných pro aktivní zapojení člověka do života demokratické společnosti. Vzdělání směřuje k tomu, aby žáci poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů, rozvíjí vědomí sounáležitosti s evropským civilizačním a kulturním okruhem a podporuje přijetí hodnot, na nichž je současná demokratická Evropa budována. Důležitou součástí je v dané vzdělávací oblasti prevence rasistických, xenofobních a extrémistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti i současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích.

Vzdělávací oblast Člověk a společnost zahrnuje vzdělávací obory Dějepis a Výchova k občanství.

Vzdělávací obor Dějepis přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince a uchování kontinuity historické paměti. Důležité je především poznání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj lidské společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém charakteru. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu .

Vzdělávací obsah je rozdělen na tyto tematické okruhy:

- Člověk v dějinách
- Počátky lidské společnosti
- Nejstarší civilizace, kořeny evropské kultury
- Křesťanství a středověká Evropa
- Objevy a dobývání, počátky nové doby
- Modernizace společnosti
- Moderní doba
- Rozdělený a integrující svět

Vzdělávací obor Výchova k občanství se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobností druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem, činností důležitých politických institucí a orgánů a s možnými způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Vzdělávací obsah je rozdělen do pěti tématických okruhů:

- Člověk ve společnosti
- Člověk jako jedinec
- Stát a hospodářství
- Stát a právo
- Mezinárodní vztahy, globální svět

ČLOVĚK A PŘÍRODA

Vzdělávací obsah vzdělávacích oborů Fyzika, Chemie, Přírodopis a Zeměpis je realizován pouze na 2. stupni základního vzdělávání.

Součástí vzdělávací oblasti je volitelný předmět Přírodovědná praktika, který zahrnuje Technické kreslení a prohloubení učiva Chemie a Fyziky.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem.

V této vzdělávací oblasti poznávají žáci přírodu jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Vzdělávací oblast významně podporuje vytváření otevřeného i kritického myšlení a logického uvažování.

Vzdělávací obory vzdělávací oblasti Člověk a příroda svým činnostním a badatelským charakterem výuky umožňují žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikaci v praktickém životě.

Komplexní pohled na vztah mezi člověkem a přírodou utváří spolu s fyzikálním, chemickým a přírodopisným vzděláním také vzdělání zeměpisné, které navíc umožňuje žákům odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství.

UMĚNÍ A KULTURA

Vzdělávání v této oblasti přináší umělecké osvojování světa, tj. osvojování s estetickým účinkem. V procesu uměleckého osvojování světa dochází k rozvíjení specifického cítění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu. Součástí tohoto procesu je hledání a nalézání vazeb mezi druhy umění na základě společných témat, schopnosti vcítit se do kulturních potřeb ostatních lidí a jimi vytvořených hodnot a přistupovat k nim s vědomím osobní účasti. V tvořivých činnostech jsou rozvíjeny schopnosti nonverbálního vyjadřování prostřednictvím tónu a zvuku, linie, bodu, tvaru, barvy, gesta, mimiky atp.

Vzdělávací oblast Umění a kultura je realizována ve všech ročnících základního vzdělávání. Oblast je členěna do dvou vzdělávacích oborů: Hudební výchova a Výtvarná výchova.

ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví přináší základní podněty pro ovlivňování zdraví (poznatky, činnosti, způsoby chování), s nimiž se žáci seznamují, učí se je využívat a aplikovat ve svém životě. Vzdělávání v této vzdělávací oblasti směřuje především k tomu, aby žáci poznávali sami sebe jako živé bytosti, aby pochopili hodnotu zdraví, smysl zdravotní prevence i hloubku problémů spojených s nemocí či jiným postižením zdraví. Žáci si osvojují dovednosti a způsoby chování (rozhodování), které vedou k zachování či posílení zdraví, a získávají potřebnou míru zodpovědnosti za zdraví vlastní a zdraví jiných.

Při realizaci této vzdělávací oblasti je kladen důraz především na praktické dovednosti a jejich aplikace v každodenním životě.

Vzdělávací oblast Člověk a zdraví je vymezena a realizována v souladu s věkem žáků a je dělena na dvě etapy:

- Výchova ke zdraví
- Tělesná výchova (do níž je zahrnuta i Zdravotní tělesná výchova)

Výchova ke zdraví je realizována pouze na druhém stupni základního vzdělávání.

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Vzdělávací oblast Člověk a svět práce je členěna na obor Praktické činnosti a volitelné předměty Technické činnosti a Domácnost, které budou realizovány na druhém stupni základního vzdělávání.

Vzdělávací obsah vzdělávací oblasti Člověk a svět práce vede žáky k získání základních uživatelských dovedností v různých oborech lidské činnosti, přispívá k vytváření životní a profesní orientace žáků.

Výuka je zaměřena především na praktické pracovní dovednosti a návyky a doplňuje celé základní vzdělání o důležitou složku nezbytnou pro uplatnění člověka v dalším životě.

Důraz je kladen na tvůrčí a myšlenkovou spoluúčasť žáků.

Vzdělávací obsah na 1. stupni je rozdělen na čtyři tematické okruhy:

- Práce s drobným materiálem
- Konstrukční činnosti
- Pěstitelské práce
- Příprava pokrmů

Vzdělávací obsah na 2. stupni je rozdělen na pět tematických okruhů:

- Práce s technickými materiály
- Pěstitelské práce a chovatelství
- Provoz, ekonomika a údržba domácnosti
- Příprava pokrmů
- Svět práce

4.2.3 ORGANIZACE VÝUKY

JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Výuka Českého jazyka a literatury a Cvičení z českého jazyka probíhá převážně v kmenových třídách, v učebně IVT, v knihovně nebo Dramacentru. V případě početných tříd (v prvních třídách s počtem žáků 30 a více je vhodné dělit třídu na dvě skupiny, v ostatních ročnících s počtem žáků nad 28 je vhodné alespoň dvě vyučovací hodiny dělit – možnost skupinové a individuální práce.

Výuka volitelného předmětu Cvičení z českého jazyka (s hodinovou dotací týdně, případně lze spojovat do dvouhodinových bloků co 14 dní) je realizována převážně v kmenových třídách nebo v učebně IVT.

Vhodné je zařazení divadelních a filmových představení přiměřených věku žáků, spolupráce s Divadlem loutek, Národním divadlem moravskoslezským, Divadlem Petra Bezruče a kinem.

Výuka Anglického jazyka probíhá převážně v kmenových třídách, na prvním stupni se využívá jazyková učebna a učebna IVT.

V I. a II. ročníku jsou žáci seznamováni s cizím jazykem prostřednictvím barevné angličtiny Colorful English. Třídy s počtem žáků nad 24 se dělí na dvě skupiny. Na 1. stupni se anglický jazyk vyučuje s mnohem větším efektem v dopoledních hodinách.

Výuka volitelného předmětu Konverzace v anglickém jazyce (dotace 1 až 2 hodiny týdně) je vyučována v odpoledních hodinách. Vzhledem k náročnosti výuky není vhodné zařazení žáků se slabšími jazykovými předpoklady.

Výuka dalšího cizího jazyka na druhém stupni bude nabídnuta žákům od VII. ročníku. (Německý jazyk a Ruský jazyk, jinak dle možnosti školy a zájmu žáků). Alternativou tohoto dalšího cizího jazyka bude povinná volba dvou hodin volitelného předmětu v VII.-IX. ročníku.

Výuka volitelného předmětu Dramatická výchova (dotace 1 až 2 hodiny týdně) je vyučována v odpoledních hodinách. Vzdělávací obor může být doplněn o návštěvy divadelních představení a návštěvy dalších kulturních akcí.

MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

Výuka Matematiky probíhá převážně v kmenových třídách nebo v učebně IVT. V případě početných tříd (nad 28 žáků) je vhodné alespoň dvě vyučovací hodiny dělit – možnost přizpůsobení vhodně vybraných úloh, možnost skupinové práce a podobně.

Výuka volitelného předmětu Cvičení z matematiky v IX. ročníku (dotace 1 hodina týdně) může být realizována jako jedna vyučovací hodina týdně, nebo ve dvouhodinových blocích jedenkrát za 14 dní (střídání s bloky Cvičení z českého jazyka). Výhodou je možnost zařazení cvičných testů do výuky (doba zpracování 60 minut). Opakování, upevnění a prohloubení znalostí žáků a jejich příprava ke studiu na střední škole by nemělo být zaměňováno s doučováním učiva matematiky.

INFORMAČNÍ A KOMUNIKAČNÍ TECHNOLOGIE

Výuka Informační a komunikační technologie probíhá převážně v učebně IVT. Ve výuce je vhodné, aby počet žáků odpovídal počtu PC v učebně. Výuka může být realizována jako jedna vyučovací hodina týdně, nebo v dvouhodinových blocích co 14 dní.

Výuka volitelného předmětu Informatiky (dotace 1 až 2 hodiny týdně) bude realizována ve dvouhodinových blocích. Vzdělávací obsah bude navazovat na učivo Základů informatiky v V. a VI. ročníku.

ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Výuka vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět probíhá v I.-III. ročníku v oboru Prvouka, ve IV.-V. ročníku v oborech Vlastivěda a Přírodověda. Ve IV. a v V. ročníku v prvním pololetí je 1 vyučovací hodina Vlastivědy a 2 vyučovací hodiny Přírodovědy, v druhém pololetí naopak. Využívány jsou především kmenové třídy a učebna IVT. Zařazují se ale také vycházky do přírody nebo různé exkurze, v rámci možností se organizují školy v přírodě.

ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Výuka vzdělávacího oboru Dějepis a Výchova k občanství probíhá převážně v kmenových třídách nebo v učebně IVT. Do výuky jsou zařazeny přednášky a besedy.

ČLOVĚK A PŘÍRODA

Výuka Fyziky, Chemie, Přírodopisu a Zeměpisu probíhá převážně v odborných učebnách nebo v učebně IVT.

U všech oborů, které mají v daném ročníku dvouhodinovou dotaci, je vhodné řadit tyto hodiny do rozvrhu alespoň s jednodenním odstupem. Ve všech ročnících oborů Fyzika, Chemie, Přírodopis jsou zařazeny laboratorní práce. Pokud počet žáků ve třídě přesáhne 24, je nutno žáky na hodiny laboratorních prací rozdělit do dvou skupin z důvodu zajištění jejich bezpečnosti.

Výuka volitelného předmětu Přírodovědná praktika (dotace 2 hodiny týdně).

UMĚNÍ A KULTURA

Výuka Hudební výchovy je realizována ve specializované třídě vybavené hudebním nástrojem (klavír).

Výuka Výtvarné výchovy je realizována převážně v kmenových třídách, v jiných interiérech a exteriérech školy.

Výuka této vzdělávací oblasti bude doplněna o návštěvy výchovných koncertů, galerií a výstav, popřípadě o výuku dramatické výchovy specializovaným pracovníkem.

ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Výuka vzdělávací oblasti Člověk a zdraví probíhá převážně v prostorách tělocvičen, školního hřiště, krytého bazénu, zimního stadiónu, třídy, učebny IVT a dále na dětském dopravním hřišti, ve volné přírodě a jiných k tomu určených sportovištích. Na druhém stupni se budou žáci dělit na chlapce a dívky.

Výuka Tělesné výchovy prvního ročníku probíhá v budově Bílovecká 10, do níž jsou žáci dováženi z budovy Rošického 1082/22 autobusovou dopravou, která je hrazena školou. Dvouhodinová týdenní dotace předmětu je vyučována v jednom bloku. Ve druhém a třetím

ročníku probíhá výuka Tělesné výchovy v jednom pololetí na krytém bazénu pod vedením lektorů Plavecké školy.

Součástí výuky Tělesné výchovy jsou turistické kurzy a lyžařský výcvik. Lyžařský výcvik tvoří výuka sjezdového lyžování a běhu na lyžích. Výcvik může být doplněn, či nahrazen výukou jízdy na snowboardu pod vedením kvalifikovaného instruktora. Doporučenou výbavou jsou přilby a chrániče, které zaručují vyšší ochranu zdraví žáků. V průběhu základního vzdělávání jsou žáci II. – IX. ročníků rekreováni v rámci turistických kurzů a škol v přírodě.

Zdravotní tělesná výchova je určena žákům, které na žádost rodičů žáka doporučí lékař. Jedná se především o žáky se zdravotním omezením, u kterých zdravotní tělesná výchova nahrazuje tělesnou výchovu. Zdravotní tělesná výchova je vyučována ve dvouhodinové dotaci týdně.

Nepovinný předmět Zdravotní tělesná výchova (určeno pro žáky, kteří absolvují Tělesnou výchovu v omezeném rozsahu), je vyučován ve dvouhodinové týdenní dotaci

Volitelný předmět Sportovní aktivity je vyučován v časové dotaci dvou hodin týdně, s možností výuky ve dvouhodinových blocích.

Volitelný předmět Netradiční hry (dotace 1 hodina týdně), s možností výuky ve dvouhodinových blocích.

Výchova ke zdraví je vyučována převážně v kmenových třídách na druhém stupni základního vzdělávání. Vzdělávací obor je doplněn o výuku Dramatické výchovy specializovanými lektory, dále o návštěvy různých přednášek, besed a exkurzí.

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Výuka vzdělávací oblasti Člověk a svět práce probíhá převážně v prostorách cvičného bytu, dílen, skleníku, ale také v kmenových třídách nebo v učebně IVT. S ohledem na bezpečnost práce na 1.stupni je vhodné dělení v početných třídách (nad 24 žáků). Žáky na 2. stupni doporučujeme dělit na chlapce a dívky, hodiny pak sloučit do dvouhodinových celků, které budou vyučovány v dvouhodinových blocích jedenkrát za 14 dní.

Výuka volitelného předmětu Domácnost a Technické činnosti (dotace 1 až 2 hodiny týdně) by měla být rovněž realizována ve cvičném bytě, skleníku, dílnách, třídách a učebně IVT.

Výuka vzdělávací oblasti bude doplněna o různé exkurze, návštěvy výstav a pracovních dílen.

5. VZDĚLÁVACÍ OBLASTI

pouze pro interní potřeby s možností nahlédnutí u ředitele školy

6. HODNOCENÍ ŽÁKŮ A AUTOEVALUACE ŠKOLY

6.1 PRAVIDLA HODNOCENÍ ŽÁKŮ

Nedílnou součástí výchovně vzdělávacího procesu ve škole je hodnocení žáků. Hodnocení žáků je běžnou činností, kterou učitel ve škole vykonává průběžně ve výuce (ale i mimo ni) po celý školní rok.

Cílem hodnocení je poskytnout žákovi zpětnou vazbu, prostřednictvím které získává informace o tom, jak danou problematiku zvládá, jak dovede zacházet s tím, co se naučil, v čem se zlepšil a v čem ještě chybí. Nedílnou součástí hodnocení musí být konkrétní návod, jak má žák postupovat, aby přetrvávající nedostatky odstranil.

Hodnocení nesmí být zaměřeno primárně na srovnávání žáka s jeho spolužáky, mělo by se soustředit i na individuální pokrok každého žáka, respektive na hodnocení naplnění předem stanovených požadavků. Součástí hodnocení žáka ve škole je též hodnocení jeho chování a projevu. Celkově však hodnocení nesmí vést ke snižování důstojnosti a sebedůvěry žáka.

Jedním z cílů pedagogické práce obecně by se mělo stát oslabování motivace prostřednictvím známek. Naopak by mělo docházet k posilování motivace vnitřní, která je podporována žakovým vlastním (sebe)hodnocením.

Hodnocení pomocí klasifikace je doplňováno hodnocením slovním, neboť dokáže lépe postihnout individuální pokrok každého žáka a poskytnout celistvější informace o silných a slabých stránkách jeho výkonů.

Velmi cenným nástrojem pro hodnocení práce žáků je žakovské „portfolio“. Jedná se o shromažďování materiálů různého druhu tak, aby dokumentovaly stav vědomostí a dovedností žáka, případně úroveň osvojení jednotlivých kompetencí ve vzdělávání. Materiály mají různou podobu a v každém případě musí obsahovat doklady o tom, jak se žák vyrovnal s dovednostmi sebehodnocení své práce. Žáci mohou po dohodě s vyučujícím do svého portfolia zařazovat i osobní záznamy o úspěších v mimoškolní činnosti. Většinu grafických a technických materiálů si žáci odnášejí v závěru práce či školního roku domů.

Nutností je, aby žáci byli předem seznámeni s výukovými cíli, očekávanými výstupy pro daný ročník - specifikovanými pro hodnocené období.

6.1.1 ZÁVAZNÉ FORMY HODNOCENÍ

Ve školním roce je žák průběžně písemně hodnocen.

Alespoň 2 krát v průběhu každého pololetí školního roku je žákům a rodičům předávána informace o úrovni osvojení očekávaných výstupů v daném období.

Vysvědčení resp. výpis z vysvědčení

Hodnocení žáka na vysvědčení nebo v pololetí z výpisu z vysvědčení musí vystihnout úroveň rozvoje, kterého žák dosáhl ve vztahu k očekávaným výstupům jednotlivých vzdělávacích oblastí v daném pololetí školního roku. Hodnocení je všestranné, postihuje všechny vyučované předměty. V případě problémů žáka obsahuje doporučení, jak neúspěchy odstranit, případně jak jim předcházet.

Výstupní hodnocení

Výstupní hodnocení žáků vydávané žákům v souladu s vyhláškou obsahuje vyjádření o možnostech a nadání, předpokladech pro další vzdělávací dráhu, o chování v průběhu povinné školní docházky, o osvojování klíčových kompetencí, případně další významných skutečnostech ve vzdělávání.

6.2 AUTOEVALUACE ŠKOLY

Pokud má ve škole dojít k zefektivnění procesu vzdělávání, pak škola nutně musí věnovat velkou pozornost právě procesu autoevaluace vzdělávacího procesu jako celku. Nutností je vymezení oblastí, cílů, kritérií, nástrojů a časového rozvržení evaluačních činností. Hlavním cílem autoevaluace je zhodnocení stavu – tj. zjištění přinášející informace o tom, jak funguje školní vzdělávací program, škola, jaké je prostředí školy, v němž se realizuje výuka. Tyto informace slouží jako zpětná vazba, prostřednictvím níž jsou vyvozovány kroky vedoucí k zefektivnění procesu výuky a zkvalitnění školního vzdělávacího programu. Některé aspekty školy budou vyhodnocovány na základě prostého posouzení pracovníky školy. Například při pravidelných řízených rozhovorech pracovníků s vedením školy, skupinových diskusích resp. pracovních dílnách pedagogických pracovníků. Jiné aspekty hodnocení školy budou sledovány na základě shromažďování žákovských prací, dotazníků zadávaných žákům, rodičům, ale i pedagogickým pracovníkům.

Jedním z nejvýznamnějších aspektů práce školy, který se zároveň obtížně hodnotí, je výuka. Je vhodné, aby její součástí byla autoevaluace učitelů. Součástí procesu autoevaluace učitele je vytváření portfolia obsahujícího například práce žáků, výstupy z realizovaných projektů, hodnocení žáků v soutěžích, záznamy z jednání s rodiči, záznamy ze vzájemných hospitací, záznamy z jednání pedagogů ročníku atd. Hodnocení práce učitelů se nesmí opírat pouze o ojedinelé hospitace, ale i o informace, jak učitelé výuku plánují, jaké si stanovují výukové cíle, jak vyhodnocují jejich naplnění a jak vedou žáky v procesu vzdělávání.

V závěru školního roku bude zpracována shrnující evaluační zpráva, která by měla vyhodnotit celý proces realizace školního vzdělávacího procesu a vést k úpravám tohoto programu. Evaluační zpráva bude přílohou výroční zprávy školy a jejím zpracováním bude pověřen tým pedagogických pracovníků. Vedoucí tohoto týmu (člen pedagogického sboru) bude jmenován ředitelem školy vždy na období září až červen daného školního roku.

Škola bude využívat ve svém procesu autoevaluace standardizovaných testů Scio - mapa školy.

Plán evaluačních činností se stanovením kritérií, nástrojů včetně časového rozvržení zpracuje po dohodě s vedením školy vedoucí týmu.

Cíle evaluace musí být stanoveny tak, aby došlo k vyhodnocení činnosti zejména v těchto oblastech:

1. výsledky vzdělávání
2. soulad výuky se školním vzdělávacím programem
3. vzájemná spolupráce pedagogů
4. spokojenost žáků
5. efektivita hodnocení a sebehodnocení žáků
6. spolupráce s rodiči a jejich spokojenost se vzděláváním žáků
7. klima školy a spokojenost pedagogů
8. materiálně technické zabezpečení vzdělávacího procesu
9. efektivita projektové práce
10. vnímání školy okolím a prezentace školy